nr. 19 · september 2026
ISSN: 2596-4631

special kompasset

MAGASINET OM OG FOR UNGE MED SÆRLIGE BEHOV

MESSEMAGASIN
2026 SPECIAL-
KOMPASSET

Velkommen

til Specialkompasset – messen for unge med særlige behov – og til Ligeværds vejledningsmesse

SPECIAL-KOMPASSET 2026

Uddannelsesmesse for unge med særlige behov og deres voksne

Roskilde Kongrescenter

HAL D · Møllehusvej 15, 4000 Roskilde

Onsdag 16. september	Torsdag 17. september
kl. 9 - 14 og kl. 16 - 19	kl. 9 - 14

LIGEVÆRD

vejledningsmesse

AARHUS

Aarhus Rådhus

24. september

kl. 9.30 -17.00

I løbet af efteråret kan du sammen med din familie, vejledere og sagsbehandlere opleve messer rundt om i Danmark, der alle har ét vigtigt formål: At hjælpe dig med at finde den vej, der passer til dig og din fremtid.

Måske står du foran at skulle vælge STU, efterskole eller FGU. Måske er du stadig ved at finde ud af, hvad det næste skridt skal være. Uanset hvad handler det om at finde et sted, der kan give dig de faglige, personlige og sociale værktøjer, du har brug for til at skabe en god og meningsfuld fremtid – med uddannelse, arbejde, fællesskab og oplevelser i det omfang, der passer til dig.

På Specialkompasset i Roskilde og Ligeværds vejledningsmesse i Aarhus får du mulighed for at møde en lang række forskellige uddannelser, tilbud og institutioner. Du kan høre om forskellige linjer og muligheder, stille spørgsmål og måske opdage veje, du slet ikke vidste fandtes. Men messerne handler om mere end uddannelse.

De handler også om at opleve, at du ikke står alene. Her møder du andre unge, der måske står med nogle af de samme spørgsmål og udfordringer som dig. Du kan se eksempler på unge, der allerede er godt i gang med uddannelse, arbejde og voksenliv – og opleve, at der også er en plads og en vej for dig.

Specialkompasset samarbejder med STU-foreningen Consentio og med Ligeværd om messen i Roskilde. I Aarhus kan du desuden besøge Ligeværds vejledningsmesse.

Messerne samler mange af de mennesker og organisationer, der hver eneste dag arbejder for at skabe bedre muligheder for unge med særlige behov og deres familier.

Vores største ønske er, at du går hjem med inspiration, nye muligheder og måske lidt større tro på fremtiden.

For der er ikke kun én rigtig vej.
Men der er en vej for dig!

Rigtig god fornøjelse. Vi glæder os til at se jer allesammen!

SIDE HISTORIE

→ 3 Vi vil vide endnu mere om STU-området
→ 4-6 Fra botilbud til eget hjem: "Jeg er pludselig blevet voksen!"
→ 8 Når uddannelsen slutter, må håbet ikke gøre det
→ 10-11 "Åh nej, ikke nu igen," tænkte jeg
→ 14 Victor vil bryde tavsheden: "Vi kæmper alle sammen, men mange tør ikke sige det højT"
→ 16-20 "Jeg har en plads på jorden. Jeg har værdi."
→ 22-26 Når følelsen af at være forkert bliver jaget væk, er vejen åben
→ 28-31 Specialefterskolen hjalp Sarah ud af skolevægring og ind i ungdomslivet
→ 32-35 Mette gik fra at sige "Javel" til "Jeg vil"
→ **36-37 UDSTILLERLISTE & MESSEOVERSIGT**
→ 38 Oplægsprogram for Specialkompasset-messen
→ 39-40 Laura har fået en stærkere stemme
→ 41-43 Når STU slutter, begynder en ny usikkerhed
→ 44-45 Når rammerne passer, kan skolen pludselig lykkes
→ 46-49 Han var tæt på at give op – nu arbejder Alexander med sin drøm
→ 50-53 På Designeriet bliver kreativitet til en mulig levevej
→ 54-55 Når det giver mening at lære med hænderne
→ 56-59 Når man lærer bedst ved at gøre noget
→ 60-61 Farvel til skolefravær, ja tak til praktik og jobfremtid
→ 62-65 Tre unge, tre drømme – og hver sin vej videre
→ 66-67 Hvem gider trække en gulerod op af jorden, hvis ingen skal spise den?
→ 68-70 Viljen bærer os, hvorhen vi end vil...

Magasinet Specialkompasset
nr. 19, september 2026
ISSN: 2596-4631

REDAKTION
Compass Fairs
Stamholmen 192
2650 Hvidovre
Tlf. 2149 4860
www.compassfairs.dk
www.specialkompasset.dk

REDAKTØR
Christina Qvistgaard
cq@compassfairs.dk

ANNONCER
Jacob Porse
jp@compassfairs.dk

LAYOUT/GRAFISK
Compass Fairs, Jan Haste

TRYK
Step Print Power
6.200 eks.

VI VIL VIDE ENDNU MERE OM STU-OMRÅDET

// Af Per Saaby, formand

Mere end 6.000 unge går i dag på en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse. Hver dag arbejder medarbejdere over hele landet for at skabe udvikling, trivsel, læring og deltagelse for unge med meget forskellige forudsætninger.

STU har siden 2007 været en vigtig ungdomsuddannelse. Alligevel mangler vi fortsat mere samlet viden om, hvilke indsatser der skaber de bedste resultater, og hvordan vi bedst understøtter de unges udvikling gennem uddannelsen.

På mange områder ved vi allerede meget. Vi ved, at relationer betyder noget. Vi ved, at fællesskaber styrker trivsel. Vi ved, at praktikforløb kan åbne døre til uddannelse, beskæftigelse og deltagelse i samfundslivet. Vi ved også, at STU bidrager til personlig udvikling, større selvstændighed og øget livsmestring hos mange unge.

Samtidig står vi med en vigtig opgave: at styrke den fælles viden om kvalitet i STU.

Vi skal blive dygtigere til at dokumentere progression, dele erfaringer og omsætte praksisviden til fælles læring. Vi skal samle viden fra elever, medarbejdere, ledere, kommuner og forskningsmiljøer. Vi skal skabe et stærkere grundlag for udvikling af undervisning, pædagogik og læringsmiljøer på tværs af landet.

I STU-foreningen Consentio ønsker vi at bidrage til netop den udvikling.

Vi tror på, at fremtidens STU udvikles gennem samarbejde, videndeling og stærke faglige fællesskaber. Når vi lærer af hinanden, løfter vi kvaliteten for de unge.

En anden vigtig del af udviklingen handler om elevdemokrati. De unge skal ikke kun være deltagere i STU. De skal også være medskabere af den.

Derfor engagerer STU-foreningen Consentio sig aktivt i arbejdet med at styrke elevinddragelse og elevdemokrati på landets STU'er. Unge på STU har værdifulde erfaringer, perspektiver og idéer, som kan bidrage til både udvikling og kvalitet.

Når unge får mulighed for at komme til orde, styrkes deres deltagelse, ansvar og indflydelse på eget uddannelsesliv.

Tre initiativer vi arbejder med

Veje videre fra STU

STU-foreningen Consentio følger forskningsprojektet Veje videre fra STU, som gennemføres af Københavns Professionshøjskole og Professionshøjskolen Absalon i samarbejde med Aalborg Universitet, EVA og NUBU. Projektet undersøger unges veje videre efter STU og bidrager med ny viden om overgange til uddannelse, beskæftigelse og voksenliv.

TUS – Talerøret for Unge på STU

Vi bakker aktivt op om TUS, Talerøret for Unge på STU, som er et landsdækkende fællesskab af nuværende og tidligere STU-elever. TUS samler de unges erfaringer og perspektiver og arbejder for at styrke elevstemmen lokalt og nationalt. Som en del af arbejdet er der etableret et fagligt netværk for undervisere og medarbejdere på STU. Her udvikles og deles viden, metoder og værktøjer, som kan understøtte elevdemokrati og elevinddragelse i praksis. Og der er plads til flere undervisere i netværket, tøv ikke med at kontakte os.

Netværk på tværs af STU'er

STU-foreningen Consentio arbejder samtidig for at styrke samarbejdet på tværs af landets STU'er. Derfor er vi begyndt at etablere regionale netværk, hvor ledere og medarbejdere kan sparre om aktuelle udfordringer, dele erfaringer og udvikle løsninger sammen. Arbejdet er allerede i gang på Sjælland, og ambitionen er at skabe stærke faglige fællesskaber i hele landet.

STU-foreningen Consentio er sat i verden for at samle, dele og udvikle viden om STU. Vi tror på, at de bedste løsninger skabes i fællesskab mellem elever, medarbejdere, ledelser, kommuner og samarbejdspartnere.

Vi hører derfor meget gerne fra jer. Har I erfaringer, idéer, projekter eller udfordringer, som kan bidrage til udviklingen af fremtidens STU, så tag kontakt. Sammen kan vi styrke kvaliteten, elevdemokratiet og mulighederne for de unge på landets STU'er.

> ***Vi ved, at relationer betyder noget. Vi ved, at fællesskaber styrker trivsel. Vi ved, at praktikforløb kan åbne døre til uddannelse, beskæftigelse og deltagelse i samfundslivet. Vi ved også, at STU bidrager til personlig udvikling, større selvstændighed og øget livsmestring hos mange unge.***

FRA BOTILBUD TIL EGET HJEM:

Jeg er pludselig blevet voksen!

22-årige Sofie har autisme og har allerede oplevet mange op- og nedture på sin vej mod voksenlivet. Da Specialkompasset mødte hende sidst, stod hun midt i en stor omvæltning. Nu er flyttekasserne pakket ud, hun bor sammen med sin kæreste, arbejder i Føtex og kæmper for at få sit fleksjob på plads. Til september deler hun sine erfaringer på Specialkompassets messe.

// Af Christina Qvistgaard

"Man føler sig voksen, når der pludselig ikke kommer nogen og siger godnat."

I det sidste år er der sket meget i Sofies liv. Gennem hele sin STU-tid boede hun i botilbud. I dag bor hun i egen lejlighed sammen med sin kæreste, kommer selv fra A til B og klarer det meste i hverdagen på egen hånd.

"Det er ikke bare sådan lige. Jeg er pludselig blevet voksen," siger hun.

For voksenlivet handler nemlig også om alle de små beslutninger, ingen nødvendigvis fortæller én om. Hvornår skal man vaske op? Hvad skal man spise til aftensmad? Hvilke forsikringer skal man have? Og hvordan får man pengene til at række?

"Man får et chok over, hvad alting koster, når man pludselig skal købe alt selv," fortæller Sofie, der til gengæld er blevet god til spotvarer. Parret har investeret i en kummefryser, så de kan købe stort ind, når der er gode tilbud.

Et realitetschok

At flytte hjemmefra har ikke kun været en praktisk omvæltning. For Sofie har det også betydet en helt ny hverdag med nye sanseindtryk og meget mere tid alene.

"Det er svært, og jeg fik et realitetschok. Jeg startede i arbejde i november, så jeg havde meget tid alene i lejligheden. Der er mange lyde at forholde sig til. Vi har en nabo, der godt kan lide at spille guitar lige op ad vores soveværelse. Alle sanser kommer i spil," fortæller hun.

I dag modtager Sofie §85-støtte én gang om ugen. For hende består støtten primært af samtaler, men hun kan også få hjælp i forbindelse med eksempelvis læge- og tandlægebesøg.

Struktur er samtidig blevet et vigtigt redskab. Hjemme har Sofie en tavle, hvor alt, hun skal, bliver skrevet op.

"Det giver ro, at jeg ved præcis, hvornår jeg skal hvad," forklarer hun.

Når noget helt praktisk skal læres, har hun også fundet sin egen løsning.

"Jeg har brugt YouTube rigtig meget for at finde ud af, hvordan ting virker."

Et arbejdsliv på vej

Voksenlivet handler også om arbejde. Sofie arbejder 12 timer om ugen i serviceafdelingen i Føtex og venter på at blive godkendt til fleksjob som salgsassistent.

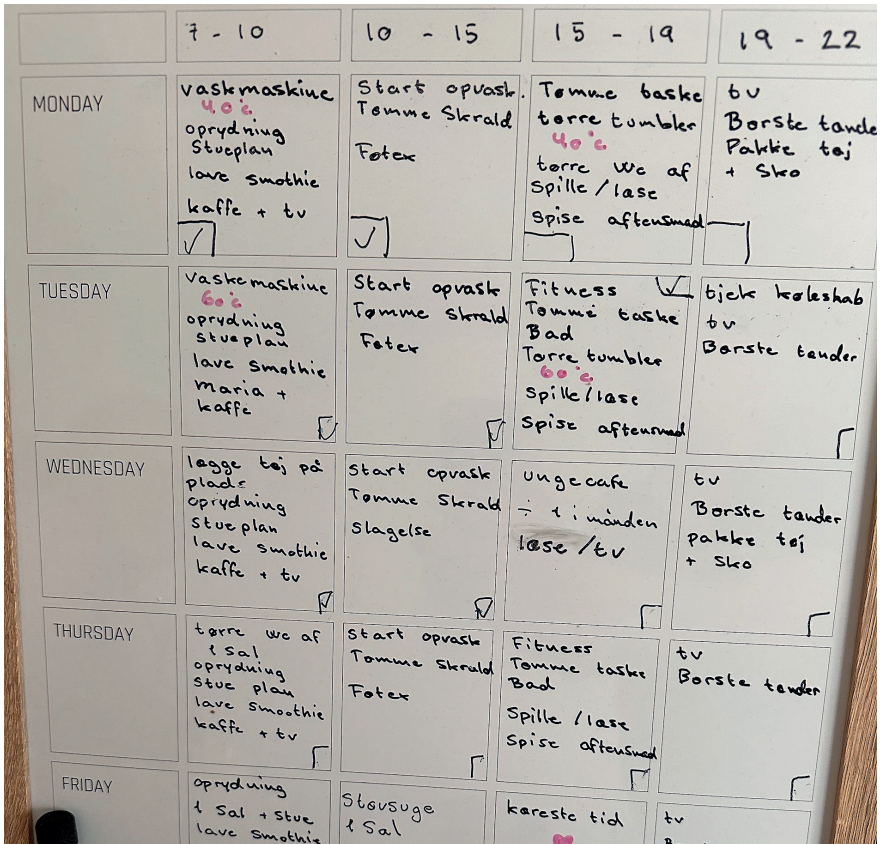

side 6 »

STU Special Minds

En særlig tilrettelagt ungdomsuddannelse til dig med autismeprofil

NYT I AARHUS
Kombinér STU og botilbud

STU Special Minds er for dig, der er 16-25 år og har autisme eller tilsvarende profil. Her får du en individuelt tilrettelagt STU med fokus på dine ressourcer, interesser og fremtid.

Vi tilbyder fag som IT, praktisk arbejde, fællesskab og praktik – alt sammen med fokus på at blive klar til uddannelse eller job.

> Jeg er fagligt klar til HF og har fået struktur på min lektielæsning. Jeg har også fået redskaber til at håndtere svære situationer.
>
> *Nicklas, tidligere STU-elev, Special Minds*

AALBORG
Ditte Stern Bach, afdelingsleder
Tlf: 30 84 46 27
dsb@specialminds.dk

KOLDING
Laila Fiil, afdelingsleder
Tlf. 28 79 60 41
lafi@specialminds.dk

AARHUS
Lars Raun, afdelingsleder
Tlf. 26 32 82 10
lars@specialminds.dk

SILKEBORG
Sidsel Freja Birk, afdelingsleder
Tlf. 51 54 49 37
sif@specialminds.dk

Kig forbi

Kontakt din nærmeste Special Minds-afdeling for en uforpligtende snak og rundvisning.

Læs mere på
www.specialminds.dk

special minds

Jeg er pludselig blevet voksen...

MØD SOFIE PÅ MESSEN

Du kan møde Sofie på **Specialkompasset onsdag den 16.9. kl. 11.30,** når hun holder gratis oplæg.

"Butiksarbejde er godt for autister, fordi man kender rutinen," siger hun.

Ved siden af arbejdet er hun fire timer om ugen i praktik i Trivselsalliancens Ungepanel, hvor hun arbejder med sociale medier. At få fleksjobbet på plads betyder meget.

"Det er vigtigt for mig at komme i fleksjob, så jeg ikke er afhængig af kontanthjælp," fortæller Sofie.

Samtidig har hun lært, hvor vigtigt det er at kende sine egne grænser. Hun er stoppet med sin antipsykotiske medicin, som hun oplevede gjorde hende meget sløv, og fortæller, at hun i dag har det bedre.

"Der er perioder, hvor jeg er mere presset end andre, men jeg kender mig selv rigtig godt, og jeg ved, hvornår nok er nok. Jeg kan godt finde balancen."

Det gælder også kontakten med systemet. Sofie ved eksempelvis, at beskeder i e-Boks kan være svære at håndtere alene.

"Jeg vil helst ikke have noget i e-Boks efter klokken 16, når jeg ikke kan få hjælp," siger hun.

Der er også plads til drømmene

Kæresten mødte Sofie omkring halvandet år inde i sin STU-tid. De fandt hinanden på Tinder, begyndte at skrive sammen på Snapchat og bor i dag sammen.

"Min kæreste er neurotypisk – i hvert fald på papiret – men vi fungerer godt sammen," fortæller hun.

De har fundet deres egen arbejdsdeling derhjemme. Han laver mad, mens Sofie tager sig af andre opgaver. Og når kæresten er væk på grund af sit arbejde, er hun blevet bedre til at være alene.

Der er også blevet mere plads til venner og fritid. Blandt andet er Sofie begyndt at tage til Fredagsrock i Tivoli.

Når hun ser tilbage på det seneste år, kan hun næsten selv blive overrasket.

"Det er underligt at reflektere over, hvor meget der er sket, og hvor langt jeg er kommet."

Og blikket er allerede rettet længere frem. Sofie og kæresten drømmer om at købe hus. Han vil gerne videreuddanne sig. Sammen vil de gerne rejse – og på sigt også have børn.

Til september står Sofie klar på Specialkompassets messe og fortæller om netop den vej: om ny lejlighed, job, støtte, parforhold og om at finde sin egen måde at være voksen på. Ikke uden udfordringer, men med stadig flere erfaringer i rygsækken.

LEDESTJERNEN

STU

BOLIGER

BOTILBUD

TILPASSET

LIGE PRÆCIS DIG!

BESKÆFTIGELSE

WWW.LEDESTJERNEN.ORG

Når uddannelsen slutter, må håbet ikke gøre det

Civilsamfundsorganisationer går sammen om beskæftigelse på særlige vilkår

// Af Esben Kullberg, direktør i Ligeværd

Tre år på en særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse kan flytte meget. En ung kan have udviklet sig enormt, fundet større tro på sig selv og gennem praktikker opdaget, at der findes arbejdsopgaver, hun eller han både kan mestre og trives med. Måske er der for første gang opstået et billede af et voksenliv med arbejdsopgaver, kolleger og et sted at høre til. Og så slutter STU.

For mange forældre melder spørgsmålet sig: Hvem hjælper nu?

For overgangen fra STU til voksenlivet er sjældent enkel. Den kræver nye beslutninger, nye samarbejder og ofte en støtte, som ikke altid er lige let at få øje på. Derfor kan afslutningen på tre gode år på STU også blive begyndelsen på en ny usikkerhed. Det er paradoksalt.

Vi investerer tre år i at udvikle den unges kompetencer, selvstændighed og tro på egne muligheder. Men hvis overgangen til beskæftigelse ikke lykkes, risikerer vi, at noget af det, den unge har bygget op, går tabt.

Måske skal vi tale mindre om beskæftigelse

Når vi taler om unge og arbejdsmarkedet, kommer vi let til at tale om løntimer, arbejdsudbud og forsørgelse. Det er forståeligt. Men for mange unge med særlige behov og deres forældre begynder drømmen om voksenlivet et andet sted.

- Får mit barn et sted at høre til?
- Bliver der brug for det, hun kan?
- Får han kolleger og mennesker omkring sig, som venter på ham?
- Får hun mulighed for at bidrage og opleve, at hendes indsats betyder noget?

Det er alt sammen spørgsmål om deltagelse. Og deltagelse kan se meget forskellig ud.

For nogle unge bliver vejen et ordinært job. For andre et fleksjob eller et job på særlige vilkår. For andre igen kan beskyttet beskæftigelse eller et aktivitets- og samværstilbud være det sted, hvor de oplever at bidrage, udvikle sig og indgå i et meningsfuldt fællesskab.

Det afgørende er ikke, at alle unge ender det samme sted. Det afgørende er, at alle får mulighed for at være en del af noget.

Civilsamfundet har allerede erfaringerne

Rundt om i Danmark arbejder en lang række organisationer allerede med at skabe veje til arbejdsfællesskaber for mennesker med særlige behov.

De gør det på forskellige måder og for forskellige målgrupper. Nogle arbejder tæt sammen med almindelige virksomheder om job på ordinære eller særlige vilkår. Andre har erfaring med mennesker, som har brug for omfattende støtte for at kunne indgå i et arbejdsfællesskab. Nogle følger den unge tæt ind på arbejdspladsen. Andre har udviklet særlige beskæftigelsestilbud.

Fælles er en erfaring, som er vigtig: Mange unge kan langt mere, end deres afstand til det ordinære arbejdsmarked umiddelbart fortæller.

Men vejen ind på arbejdsmarkedet kræver, at nogen kan finde det rigtige match mellem den unge og arbejdspladsen. At arbejdsopgaverne giver mening. At støtten er til stede. Og ikke mindst at nogen bliver ved, hvis den første løsning ikke lykkes.

Det er netop disse erfaringer, en række organisationer nu ønsker at samle og udvikle i STB-alliancen – alliancen for Særligt Tilrettelagt Beskæftigelse.

Flere veje til deltagelse

Ambitionen med STB er ikke at opfinde én ny beskæftigelsesordning, som alle unge med særlige behov skal passe ind i. Tværtimod.

Udgangspunktet er, at mennesker er forskellige, og at vejene til deltagelse derfor også må være forskellige. Set fra den unges perspektiv er spørgsmålet jo ikke, hvilken paragraf der står på bevillingen.

For den unge er spørgsmålet, om der findes et sted, hvor man kan bruge det, man kan. Hvor andre regner med én. Hvor man udvikler sig. Og hvor man oplever sig som deltager frem for tilskuer.

Det er også derfor, civilsamfundets erfaringer er interessante for kommunerne. De forskellige organisationer har gennem mange år udviklet metoder, relationer til virksomheder og specialiseret viden om mennesker, som ikke uden videre finder vej gennem det almindelige beskæftigelsessystem.

Den viden kan bringes langt mere i spil – også allerede mens den unge går på STU, så overgangen til voksenlivet ikke først begynder den dag, uddannelsen slutter.

Når én dør lukker, skal en anden allerede være åbnet.

For forældre til en ung på STU er spørgsmålet om tiden efter uddannelsen ikke abstrakt.

Det handler meget konkret om deres barns voksenliv. Om en god hverdag. Om at have noget at stå op til. Om at blive savnet, hvis man ikke kommer. Om at kunne fortælle ved middagsbordet, hvad man har lavet i dag.

Derfor må ambitionen være større end at få flest muligt til at præstere flest mulige løntimer. Ambitionen må være, at alle unge får mulighed for at deltage. Målet er ikke, at alle skal ende det samme sted. Målet er, at ingen skal ende udenfor.

Når uddannelsen slutter, må håbet ikke slutte. Tværtimod skal de kompetencer, relationer og den tro på egne muligheder, som den unge har opbygget gennem sin STU, være afsættet for det næste. Et voksenliv, hvor der også er brug for mig.

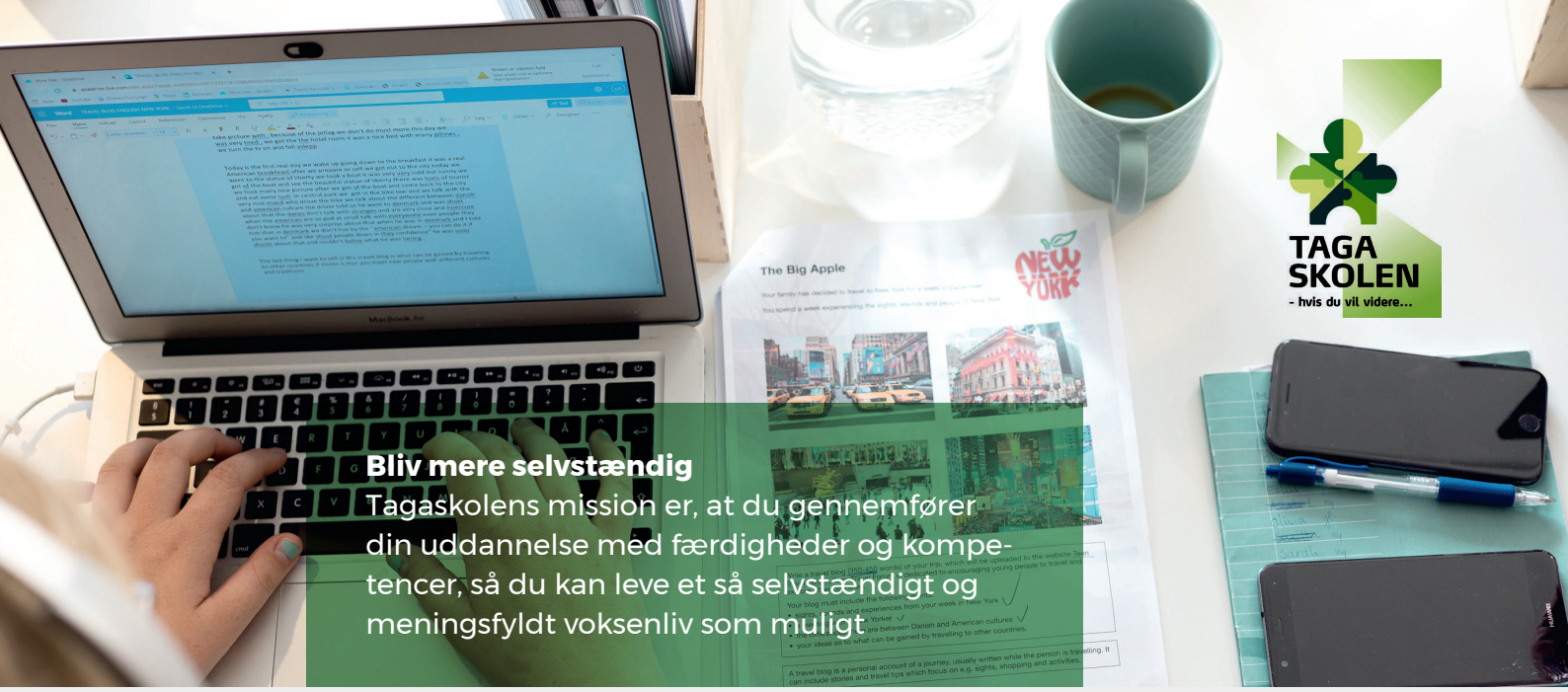

Bliv mere selvstændig

Tagaskolens mission er, at du gennemfører din uddannelse med færdigheder og kompetencer, så du kan leve et så selvstændigt og meningsfyldt voksenliv som muligt

Fast kontaktunderviser og personlig udvikling

På Tagaskolen har du en fast kontaktunderviser, som støtter og guider dig under hele uddannelsen. I beslutter sammen, hvad netop din uddannelse skal indeholde.

Fokus på dine drømme og interesser

STU på Tagaskolen tager altid udgangspunkt i dine drømme og interesser. På Tagaskolen kan du blive undervist i en bred fagrække. Vi tilbyder alt fra dansk, madkundskab og matematik til outdoor, kreaffag, japansk, e-sport og sløjd.

Bliv en del af et aktivt ungdomsmiljø

Tagaskolen sikrer et aktivt ungdomsmiljø i en tryg atmosfære, hvor du kan gøre dig nye sociale erfaringer. Vi har klubeftermiddage, fællesspisninger, hyttetur og studietur til udlandet

Bliv klar til job eller videre uddannelse

Vi sikrer, du kommer godt videre i livet. På Tagaskolen kommer du i praktik i rigtige virksomheder og bliver afklaret om fremtiden, uanset om du skal i job eller uddanne dig mere.

"Vores kultur-tur-dage gør, at jeg kommer ud og oplever noget nyt, som jeg ikke ville gøre alene"

"De tager hensyn til min angst, de presser mig ikke, men støtter mig"

"Tagaskolen hjalp mig med at finde praktik, selv-om jeg ikke selv turde"

"Jeg føler, jeg kan være mig selv. Der er ingen, der presser mig og gør mig i dårligt humør"

"Jeg følte, jeg blev forstået her. For første gang sådan rigtig"

CENTRALE AFDELINGER

Tagaskolen har 5 afdelinger fordelt i Københavnsområdet, på Bornholm og i Helsingør.

Alle afdelinger ligger tæt på offentligt transport.

"Åh nej, ikke nu igen," tænkte jeg

Rasmus Lund Sørensen har cerebral parese og sidder i kørestol. Han er også samfundsdebattør og særdeles aktiv på de sociale medier. Han efterlyser, at vi som individer bliver bedre til at se og forstå hinanden, som de mennesker vi nu engang er.

// Af Peter Christensen

”Jo, jeg har mødt fordomme, og det der er værre. Nogle gange oplever jeg, at folk tror jeg er dum og taler babysprog til mig eller kun taler til min hjælper, hen over hovedet på mig”, fortæller Rasmus.

”Det reagerer jeg selvfølgelig på. Jeg sidder i bestyrelser og Handicaprådet i min kommune, jeg er aktiv på de sociale medier, i samfundsdebatten, holder foredrag og har mine meninger. I skal tale direkte til mig og ikke gennem min hjælper.”

Vi sidder om spisebordet i Rasmus gode lejlighed med store vinduer og en fin udsigt ud over en tykning af grønne træer i Kolding. På TV-skærmen i baggrunden cykler rytterne op ad Tourmalet på 6. etape af Tour de France 2026, som Rasmus rigtig godt kan lide at se og følge med i. Han er med egne ord også en ægte håndboldnarkoman.

Opsigtsvækkende latterliggørelse

En anden del af baggrundstæppet for vores samtale er en anderledes alvorlig sag. Ditte Okmann, journalist og vært på programmet ”Det vi taler om” på Radio 4, grinte af og latterliggjorde et menneske med handicap, der stiller sit spørgsmål i forbindelse med en partilederdebat på DR og TV2 under valgkampen. Det menneske var Rasmus, som spurgte:

”Hvorfor fanden fylder mennesker med handicap så lidt på Christiansborg, under valgkampen og generelt?”

Det er rent ud et endda meget godt spørgsmål, som har stor interesse for virkelig mange mennesker, der lever med et handicap, hvad enten det er fysisk eller kognitivt, og deres familiemedlemmer. Derfor er det også så meget mere uforståeligt, at det afstedkommer latterliggørelse af Rasmus og blæst ud i en landsdækkende radioudsendelse.

”For helvede, nu må det stoppe”, tænkte jeg med det samme, ” og jeg var nødt til at høre lydklippet flere gange.”

Rasmus mødte et par måneder senere Ditte Okmann i forbindelse med et stort show på Bremen Teater, hvor de begge var inviteret. Han fik en undskyldning, men Radio 4 ville ikke fjerne lydklippet fra udsendelsen, hvilket er helt uforståeligt og ærgrer Rasmus, som er en medievant herre, der også tidligere har været deltager i Rune Klans udsendelse TABU.

8 ud af 10 har berøringsangst

”Det er selvfølgelig et problem at en journalist reagerer sådan, og så i et statsstøttet medie. Det er helt uden for nummer. Det er et problem for alle mennesker med et handicap, at det kan ske, og ikke mindst for mig, som den person det konkret gik ud over”, fortsætter Rasmus”, jeg blev selvfølgelig ked af det og vred, men først og fremmest tænkte jeg, at de åbenbart ikke ved bedre.”

Det er en reaktion fra Rasmus, som viser at han har overskud til at tænke videre og ikke kun blive forståeligt vred

En undersøgelse fra Danske Handicaporganisationer viser, at 8 ud af 10 danskere føler sig usikre på at omgås mennesker med handicap.

”Det er skræmmende tal, som vi skal have gjort noget ved nu”, kommenterer Rasmus tallene.

”Hvis du ser mig til en koncert, festival, håndboldhaller, biografen eller andre steder, så vær ikke berøringsangst, men tal bare til mig som du vil tale med alle andre mennesker.”

Åbenhed og ærlighed

For Rasmus handler det om at aftabuisere, om at fjerne fordomme og afhjælpe uvidenhed. Han har sine bud på, hvordan vi sammen kommer positivt videre i vores samliv ved at sætte lys på, at så forskellige er vi trods alt heller ikke.

”Alle med et handicap har prøvet udfordringen med, at børn, som jo er befriende direkte, ærlige og spørgende, bliver hevet væk af deres forældre, når de spørger hvorfor sidder du i den kørestol”, siger Rasmus.

”Men jeg tror vi alle, også vi der sidder i kørestol eller har et andet handicap, kan lære noget meget vigtigt af børnene”, forklarer Rasmus, ”nemlig at vi alle skal være mere åbne og ærlige og vise hinanden, at sådan er mit liv, og så skal vi spørge interesseret ind til hinanden. Vi skal give slip på vores berøringsangst.”

At tale ordentligt sammen

At tale ordentligt sammen er mere end bare en række tilfældige høflighedsord. Ordentligt er ord, som er valgt for at være ærlig og omsorgsfuld i forhold til sine medmennesker.

”Hvis vi skal fjerne fordomme, skal vi blive bedre til at tale naturligt og ordentligt sammen. Man behøver ikke altid at spørge ind til mit handicap for at tale med mig”, siger Rasmus, ”man kan jo bare spørge, er det en god kop kaffe, så du også håndboldkampen i går, eller hvad der ellers ligger lige for. Man kan bare spørge, som man spørger alle andre mennesker.”

At tale ordentligt gælder selvfølgelig i det direkte møde mellem mennesker, irl som man siger på computersprog, men det gælder i lige så høj grad, når man sidder bag en skærm eller – apropos – bag en mikrofon i et studie.

Lad medierne afspejle alle

Rasmus har også et ønske om, at han og alle andre mennesker med et handicap skal blive ordentligt synlige og hørbare i samfundet.

”Først og fremmest skal medierne blive bedre til at vide, hvordan man taler med og om mennesker med handicap, men jeg kunne godt drømme om, at der blev lavet en stor kampagne på DR og TV2, for at få os alle til at tale bedre med hinanden, og acceptere at vi er forskellige som mennesker”, fortæller Rasmus.

”Jeg ville ønske, at de bliver bedre til at interviewe mennesker med handicap og også lade os optræde som eksperter på de ting, vi har forstand på. Og det har vi selvfølgelig på vores egne liv og de betingelser vi har, men også på alle mulige andre vilkår, som vi har fælles med alle andre, uanset om vi har et handicap eller ej.”

STU på FGU NORD

STU på FGU NORD er et lille, **trygt og overskueligt tilbud** midt i et levende ungdomsmiljø. Her bliver unge en del af et fællesskab, hvor de kan udvikle sig i eget tempo - med **voksne, der kender dem godt**.

Vi samarbejder tæt med FGU NORDs værksteder, så eleverne kan prøve kræfter med praksis, sociale **fællesskaber** og nye interesser i **trygge rammer**.

Et sted med relationer, ro og muligheder - og et **ungdomsmiljø**, der gør det nemt at tage næste skridt.

STU på FGU NORD
Lautrupvej 6A, 2750 Ballerup
stu@fgunord.dk
+45 25 10 98 82

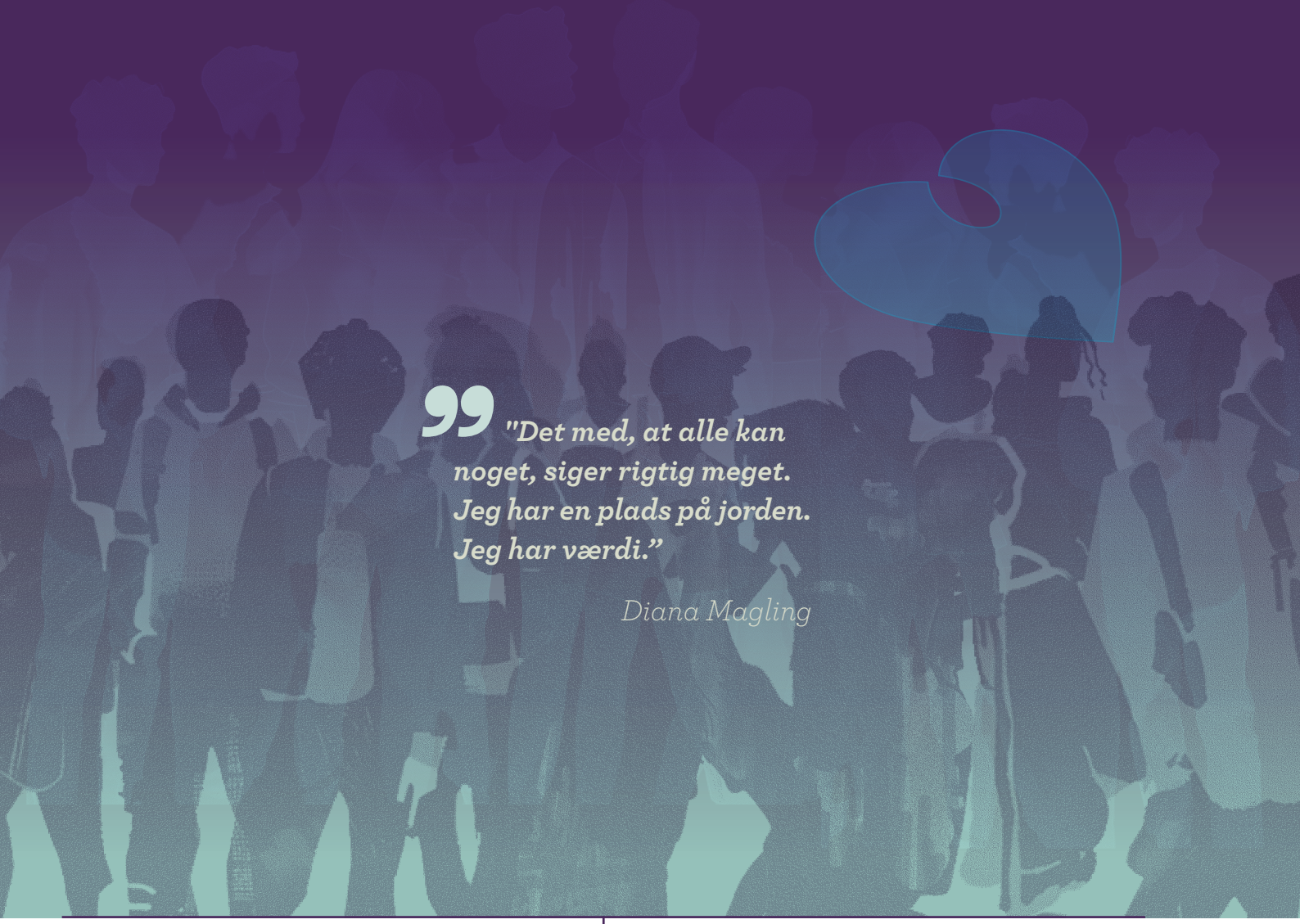

"Det med, at alle kan noget, siger rigtig meget. Jeg har en plads på jorden. Jeg har værdi."

Diana Magling

Hjuldamperen

Tag den 3-årige STU på Skolen Hjuldamperen

Vi tilbyder også:

- Beskyttet beskæftigelse §103
- Fritids og aktivitetstilbud § 104
- Dele af resourceforløb
- Afklaringspraktikker mv.
- Udlejning af vores lejrskole i Sverige

Skolen Hjuldamperen
Taarbæk Strandvej 59 O
2930 Klampenborg
Telefon 3963 3322
skolen@hjuldamperen.dk

Skolen Hjuldamperen
Lyngbygårdsvej 98
2800 Kgs Lyngby
Telefon 4116 3322
skolen@hjuldamperen.dk

hjuldamperen.dk

STU med tryghed struktur og forståelse

FSU – Faxe Sociale Udviklingscenter

Hos FSU møder vi den unge dér, hvor den unge er - fagligt, socialt og personligt.

Vi arbejder med unge med komplekse udfordringer – herunder autisme – og skaber en hverdag med tydelig struktur og trygge relationer. STU-forløb tilrettelægges individuelt med fokus på udvikling og trivsel.

Mulighed for botilbud (§107).

Læs mere om STU og vores tilgang
SCAN HER

FSU – Faxe Sociale Udviklingscenter

KARISEFONDEN

Udvikling gennem uddannelse og arbejde

UDDANNELSE
LIGEVÆRD
SELVBESTEMMELSE
MEDBESTEMMELSE
FÆLLESSKAB
UNGDOMSLIV
UDVIKLING

HUSK!
STU'ens Dag
1. oktober

Hos os kan du dygtiggøre dig inden for:

- Butik og kreativitet
- Hotel og restauration
- Håndværk og ejendom
- IT og medier

KARISE FONDEN
STU, BOLIG & BESKÆFTIGELSE

www.karisefonden.dk

Victor vil bryde tavsheden:

"Vi kæmper alle sammen, men mange tør ikke sige det højt"

// Af Christina Qvistgaard

Da Victor fik en psykisk diagnose, manglede han én, han kunne spejle sig i. En, der selv havde prøvet at stå midt i psykisk sygdom og var kommet videre. I dag er han 21 år, har fået gang i livet igen og drømmer om læreruddannelsen. Du kan møde ham på Specialkompassets messe når han fortæller den historie, han selv havde brug for at høre.

Victor er ikke psykolog eller ekspert. Det understreger han selv. Til gengæld ved han, hvordan det føles, når tilværelsen langsomt bliver sværere at håndtere – og hvor svært det kan være at sige det højt.

"Jeg håber, de unge tager med sig, at de har fundet en at spejle sig i. Jeg følte mig meget alene med det, da jeg fik konstateret en depression og vidste ikke, hvem jeg skulle spejle mig i. Det vil jeg gerne prøve at give andre," fortæller Victor om det oplæg, han skal holde på Specialkompassets messe.

Hans egen historie tog for alvor en drejning i 2024. Victor var flyttet fra Nordsjælland til Aalborg, hvor hans daværende kæreste boede, og var begyndt på HF. I starten havde han det godt og var stolt af de beslutninger, han havde taget. Men på uddannelsen blev han hurtigt meget alene. Mange af klassekammeraterne kendte allerede hinanden, og Victor fandt aldrig rigtigt ind i fællesskabet.

Langsomt fik han det dårligere. Der kom selvskade, og på opfordring fra kæresten gik han til lægen. Her viste en test tegn på svær depression, og Victor begyndte på medicin. Psykolog var han ikke interesseret i.

Samtidig blev det stadig sværere at passe skolen, og fraværet voksede. Da Victor på et tidspunkt fik en tilrettevisning, besluttede han sig for at fortælle sin klasselærer, hvad der egentlig foregik.

"Jeg tænkte: Fuck det! Jeg bliver nødt til at sige, hvorfor jeg ikke har været der. Så jeg åbnede op til min klasselærer, som hjalp mig videre til en studievejleder. Og jeg oplevede at blive hørt og forstået og mødt med respekt for min situation," fortæller han.

Det blev en vigtig erfaring. For en stor del af det budskab, Victor i dag gerne vil give videre, handler netop om at turde fortælle andre, når man ikke kan klare det selv – og om betydningen af mennesker, der reagerer, når de ser, at noget er galt.

"Det er vigtigt at have nogle omkring sig, som hiver op i en. Jeg har lært, at selvom det er meget svært at sætte ord på og bryde tabuer, så er det vigtigt at gøre det, for vi kæmper alle sammen, og mange tør ikke sige det højt. Det er det usynlige handicap," siger Victor.

Hjælpen, han ikke troede på

Victors vej har ikke været lige. Han begyndte at holde oplæg bl.a. på sin gamle HF og fik det bedre, men da forholdet til kæresten sluttede, ramte en ny nedtur. Han blev senere indlagt efter et selvmordsforsøg og beskriver perioden som umenneskeligt hård.

Medicinen blev øget, han blev henvist til en psykiater – og siden til den behandling, han tidligere havde afvist: en psykolog. Det skulle vise sig at blive et vendepunkt.

"Allerede efter første gang kunne jeg mærke, at det hjalp. Det med at snakke om det var faktisk okay. Det overraskede mig og har gjort, at jeg er tilbage til mit gamle jeg. Da jeg startede til psykolog, kunne jeg mærke: Nu sker der et eller andet. Det var der, jeg begyndte at få gang i mit liv igen," fortæller Victor.

Sammen med sin psykolog har han formuleret en sætning, som han bruger til at minde sig selv om det, han har lært:

"Livet giver os nogle veje, som vi ikke selv vælger, men som vi må lære at håndtere – og hvis vi ikke kan, skal vi ikke være bange for at spørge om hjælp."

En at spejle sig i

I dag er Victor stadig på medicin, men er begyndt at trappe ud. Han har søgt ind på læreruddannelsen med studiestart til vinter, og samtidig vil han bruge sine egne erfaringer til at hjælpe andre – både unge, der kæmper, og uddannelsessteder, som gerne vil blive bedre til at opdage, når en elev ikke har det godt.

For Victor handler det også om at gøre psykisk sygdom mindre svært at tale om.

"Psykisk sygdom er stadig et tabu. Jeg sammenligner det lidt med at snakke om døden. Vi ved, den er der, men vi taler ikke om den. Jeg manglede virkelig en person at spejle mig i. En, som havde prøvet det samme som mig, men som var kommet videre," siger han.

Og det er den person, Victor nu selv håber at kunne være for andre.

"Jeg drømmer om en dag at blive – ikke rask, for der vil altid ligge en trigger – men jeg vil gerne være medicinfri. Skulle min sygdom komme igen, er jeg klar til at håndtere den. Og så drømmer jeg om at være med til at inspirere andre."

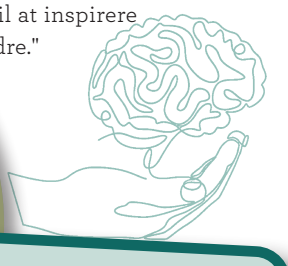

MØD VICTOR PÅ MESSEN

Du kan møde Victor på **Specialkompasset torsdag den 17.9. kl. 11.30,** når han holder gratis oplæg.

AspIT®

En del af danske erhvervsskoler

80% af vores elever er i job eller uddannelse efter AspIT

IT og uddannelse for unge med autisme, ADHD og lignende profil.

Kom til AspIT skolernes dag
hos AspIT den første lørdag i september kl. 10-14 eller kontakt os for et individuelt besøg.

Mange uddannelser har ikke det miljø, der gør, at du kan holde hverdagen ud. Det ved du. Og det ved vi. Derfor er AspIT noget helt andet. En særligt tilrettelagt uddannelse med IT i fokus. En uddannelse, der bliver tilpasset dig, med små klasser, ro og fred, stabilitet og tjek på tingene.

Så har du autisme, ADHD eller lignende og har det rigtigt godt med struktur og forudsigelighed, så er AspIT måske noget for dig. Måske er du vild med IT og måske har du ikke arbejdet så meget med det tidligere. Hvor meget du ved om IT, før du starter, er ikke så vigtigt. Det vigtige er, om du har lyst til at lære. Vi starter, hvor du er og finder vejen sammen.

I den sidste del af uddannelsen kommer du i praktik i en virksomhed, hvor du kommer til at afprøve det, du har lært på skolen. Og hvis alt går vel, vil du blive ansat i den virksomhed, du har været i praktik i.

AspIT findes på erhvervsskoler 8 steder i Danmark.

aspit.dk

Besøg en skole nær dig

"Jeg har en plads på

// Af Christina Qvistgaard

28-årige Diana Magling har Williams Syndrom og har oplevet, hvordan andre ser hendes handicap, før de ser hende. Vejen gennem skole og uddannelse blev så svær, at hun mistede troen på sig selv. I dag arbejder hun på TV Glad, laver tv, møder kendte mennesker – og bliver genkendt på gaden. Ved hendes side har mor Tina kæmpet for, at datteren skulle have de samme muligheder for et godt og meningsfuldt liv som andre unge.

"Jeg er en glad og imødekommende person, som også har nogle udfordringer, der ikke altid er så sjove."

Sådan beskriver Diana Magling sig selv. Hun er 28 år, bor hjemme og arbejder i dag i beskyttet beskæftigelse på TV Glad. Men vejen dertil har været lang.

Diana gik på specialskole, men oplevede mobning og manglende hensyn. På et forældremøde fik hun at vide, at hun ikke kunne noget. Til sidst gik hun helt ned.

"Jeg tabte håret, var konstant grædefærdig og var også meget syg," fortæller Diana.

Hun blev diagnosticeret med angst og depression, og forældrene besluttede at tage hende ud af skolen og hjemmeundervise hende.

ER DU MELLEM 15 OG 35 ÅR?

OG LEDER DU EFTER ET BO- ELLER DAGTILBUD?

Bliv en del af et fantastisk fællesskab hos Det Gamle Mejeri!

- Prøv værksteder som: Det kreative værksted, Køkkenværkstedet, Metal og Motor værkstedet, træværkstedet og De Grønne Pedeller
- Mulighed for STU og beskyttet beskæftigelse – skræddersyet til dig, dine færdigheder og overskud.
- Du kan bo i enten enkeltværelse, lejlighed eller fælleslejlighed.
- Vi tilbyder altid 14 dages praktikforløb, så du kan afprøve om, vi er det rigtige for dig.

DGM
Det Gamle Mejeri

Det Gamle Mejeri

dgm@dgm.nu
Tlf.: 7516 9394
www.dgm.nu

jorden. Jeg har værdi."

"Psykologen sagde, at havde vi ikke gjort det, var det gået helt galt. Det var meget barskt," fortæller Tina.

For Diana er det stadig hårdt at se tilbage på en tid, hvor hun oplevede, at diagnosen kom før mennesket.

Et sted, hvor hun kunne være sig selv

Diana havde længe været interesseret i radio og medier. Derfor kom TV Glad i Ringsted på banen som en mulighed for STU. Forældrene insisterede på, at hun skulle have chancen, og en UU-vejleder hjalp familien videre.

For Tina blev forløbet endnu et eksempel på den forskel, hun oplevede mellem mulighederne for Diana og hendes storebror.

"Det begyndte at irritere mig, at Dianas bror får masser af muligheder for at vælge uddannelse, men det er noget andet med Diana. Der står en kommunal medarbejder og skal bestemme min datters fremtid," fortæller Tina.

Da Diana først kom ind ad døren på TV Glad, gik det til gengæld stærkt.

"Jeg blev budt velkommen med det samme. TV Glad har reddet mit liv. Her kan jeg være mig selv og føler mig tryg, glad og lykkelig," fortæller Diana.

Forandringen var også tydelig for Tina.

"Inden hun kom her, var hun nedtrykt, havde mistet troen på sig selv, var indelukket og magtede ingenting. Efter bare tre måneder på Glad sagde psykologen, at hun ikke behøvede at se Diana mere. Hun følte sig hjemme her med det samme," fortæller hun.

Efter sin STU fik Diana mulighed for at fortsætte på TV Glad i beskyttet beskæftigelse. Angsten og panikanfaldene fylder i dag langt mindre.

"Her har jeg fundet fællesskab og samarbejde. Jeg er stolt af at være her. At være et sted, hvor jeg har det godt," siger Diana.

Kendt for noget, hun kan

Diana har blandt andet medvirket i programmet En særlig samtale, hvor mennesker med udviklingshandicap interviewer kendte danskere. Rasmus Seebach står højt på listen over

STUKIRKEBÆK

Alle unge har ret til et godt ungdomsliv

Sammen udvikler vi unges potentialer – og alle oplever sig set, hørt og forstået.

Vi vægter fokus på din kommunikative, sociale og kropslige udvikling – gennem et stærkt samarbejde på tværs af ambitiøse fagligheder.

Vi tager udgangspunkt i din livshistorie, behov, interesser og potentialer.

Du uddannes til et liv med størst mulig medbestemmelse i beslutningerne om dit eget liv.

De unge på STU Kirkebæk har omfattende varige multiple funktionsnedsættelser med kommunikative, kropslige og sociale vanskeligheder, samt mental retardering og hovedparten er kørestolsbrugere. Vores bygning er bygget med hensyntagen til målgruppen og vi er fælles om vores faciliteter med Kirkebækskolen og Børnehuset Kirkebæk.

Vi har tilknyttet tale- og høre konsulenter, fysio- og ergo terapeuter samt psykolog og der er mulighed for at tilkøbe STU Klub og vedligeholdelsestræning.

VALLENSBÆK KOMMUNE

Kirkebækskolen og STU
Gymnasievej 37, 2625 Vallensbæk
Telefon: 4366 0550
Mail: kirkebaekskolen@vallensbaek.dk

Spørgsmål eller aftale om besøg:
STU leder Jacob Deichmann
Telefon: 2049 8003
Mail: jde01@vallensbaek.dk

Se mere på:
https://kirkebaekskolen.aula.dk
https://youtu.be/eWRtMPTrk6A

Efter En særlig samtale er Diana pludselig blevet kendt for at kunne noget – for noget positivt. Her på Glad ser man mennesket. De ser styrker og svagheder og arbejder ud fra det. Det er en formidabel måde at møde mennesker på.

side 20 »

STU Roskilde

– Tid til udvikling og fordybelse

Undervisningen er bygget op om den enkeltes ønsker, håb og drømme. Eleverne medinddrages i deres uddannelsesforløb og forberedes på voksenlivet.

Undervisning i trygge rammer, hvor eleverne primært er tilknyttet et hold:

- STU Job og Uddannelse
- STU Min vej frem
- STU Klar til livet
- STU Liv og læring

Vi har linjefag 1 – 3 dage om ugen samt 2 valgfagsuger om året. Vi har følgende Linjefag:

- Den grønne linje og Plantepatruljen
- Træværksted
- Kreativt genbrugsværksted
- Faglig linje
- Køkkenlinje
- Social færdigheds træning og samtalegrupper

Vi har fokus på Venskaber/ frivillig i fællesskaber/ mental sundhed

Vi har mange samarbejdspartnere i forhold til interne og eksterne praktikker.

ÅBENT HUS
torsdag 1. oktober kl. 14-18

ROSKILDE KOMMUNE

Få mere at vide

www.stu.roskilde.dk
Afdelingsleder
Wendy Mobeck
4051 8275
STURoskilde@roskilde.dk

favoritmøder, men også Birthe Kjær og statsminister Mette Frederiksen har gjort indtryk.

"Rasmus Seebach var den fedeste at møde. Jeg elsker hans musik. Mette Frederiksen vinkede til mig på Folkemødet, og hun kom også hen og gav mig et kram," fortæller Diana.

At medvirke i et program, som mange mennesker har set, har givet hende en ny oplevelse af, hvordan andre møder hende.

"Det er fantastisk at være med til at lave noget, alle har set. Nogle stopper mig på gaden, fordi de har set mig i tv. Og jeg har fået lov at møde en masse spændende mennesker," siger hun. Tina ser en vigtig forskel.

"Efter En særlig samtale er Diana pludselig blevet kendt for at kunne noget – for noget positivt. Her på Glad ser man mennesket. De ser styrker og svagheder og arbejder ud fra det. Det er en formidabel måde at møde mennesker på," siger hun. For Diana hænger det tæt sammen med et af TV Glads centrale budskaber.

"Det med, at alle kan noget, siger rigtig meget. Jeg har en plads på jorden. Jeg har værdi," siger hun.

"Vi kan endelig trække vejret"

For Tina har kampen for Dianas muligheder været mange år. Det sværeste har ikke kun været bekymringen for hendes datter, men mødet med et system, hvor familien igen og igen har skullet argumentere for det, de mente var den rigtige løsning.

"Min største kamp har været kampen mod systemet. Det har været meget tungt. Man skal hele tiden bede om lov. Den største sejr er at se hende i dag. Vi kan endelig læne os lidt tilbage og trække vejret," fortæller Tina.

Hvis hun kunne få politikerne på området i tale, ville budskabet være, at familier og unge ikke passer ned i de samme kasser.

"To familier med unge med særlige behov er ikke ens. Men vi ønsker alle sammen det bedste for vores børn og gør, hvad vi kan for dem. Vi kender dem og ved, om de passer ind i de kasser, systemet mener, de skal være i. Vi vil have en hverdag til at fungere, og det kan vi kun, hvis vores børn trives," siger Tina.

Diana har også et budskab til andre unge og deres familier:

"Det er vigtigt at kæmpe, indtil man får det, man ønsker." For Tina handler det om det samme – og om retten til at have noget meningsfuldt at stå op til.

"Man skal kæmpe for de unge, også selvom der er en ny kamp hvert år. De skal have lov til at lave noget meningsfyldt."

Idræts- og Uddannelsesakademiet

Familieejet siden 2006

Vi er et højt specialiseret tilbud til børn, unge og yngre voksne med forskellige psykiske sårbarheder, ASF og andre udviklingsforstyrrelser.

- STU-uddannelser med mange faglige linjer. Studielinje med mulighed for at aflægge prøver:
- Beautylinje, Fantasy-linje, Gaming og IT-learning, Trænings- og idrætslinje, håndværk og design, studielinje m.m.
- Solist STU: De helt særlige forløb med massive støtte behov, og komobilitet
- Støttekontaktpersonordninger, fritidstilbud, og forløb via. LAB-loven.
- IUA 10+. 10, 11 og 12 skoleår.
- Bo-selv projekt, Hybel, egen lejlighed og udslusningsbolig med ungestøtte.
- Aflastning- og afløsningstilbud i Nordsjælland og Hovedstadsområdet.
- Akut anbringelse jf. BL § 12.

www.iua.dk

44 44 03 04

Herlev hovedgade 201C

2730 Herlev

NÅR FØLELSEN AF AT VÆRE

Fonden Ørting er et børne- og ungehjem, og et uddannelsessted, for unge med autisme og behov for struktur, rammer og overblik over deres liv.

Følelsen af at være forkert, bare ikke høre rigtigt til, er ødelæggende for trygheden og for selvopfattelsen og selvværdet. Det er følelser, flertallet af de unge på Ørting har haft helt tæt på, ja - har haft helt inde i kroppen. De var dem, der ikke hørte til.

”De unge møder her andre unge, der har det ligesom dem selv. De får andre unge at spejle sig i, og de behøver ikke længere føle sig forkerte, som mange af dem har gjort gennem det meste af deres liv og under deres skolegang”, forklarer forstander

FORKERT bliver jaget væk er vejen åben

// Af Peter Christensen

Sinnet Stork Sørensen og viceforstander Claus Kyed Nielsen om de unge på institutionen.

”Det er en vigtig pointe for os, at her kan de sænke skuldrene helt. De er hverken mærkelige eller forkerte, og det udløser kræfter og en glæde hos dem, som er vigtig for deres liv.”

Respekt er en nøgleværdi

På det tidligere plejehjem på Bilsbækvej i Ørting, der er en lille, tryg og overskuelig by lidt syd for Odder, ligger Fonden Ørting.

Det tidligere plejehjem byder på optimale forhold for de unge og for personalet, der samarbejder med de unge for at give dem retning i livet og tro på fremtiden. Institutionen har samlet plads til godt 45 elever, 30 pladser i bodelen + dagelever, og har et personale af samme størrelsesorden. En af fordelene ved bygningen er, at de unge, der bor på opholdsstedet, har deres egen bolig med eget bad og toilet.

”De unge har i forvejen svært ved at være tæt sammen med andre, så det er væsentligt, at de har eget værelse og eget bad”, forklarer Sinnet og Claus videre, ”og det er vigtigt for os at respektere, at værelset er deres private hjem, som de indretter 100% som de vil. Vi går aldrig ind på et værelse uden at have fået lov til det først. Respekt er en vigtig værdi i vores samvær og arbejde med de unge.”

Ørting har fokus på den enkelte unge og vedkommendes særlige udfordringer. Målene er personlig og faglig udvikling, trivsel, social træning, ungdomsliv og livskvalitet.

Genopbygning af selvtillid

”Vores unge er unge med autisme og ligger kognitivt inden for normalområdet. De er på mange måder, ikke mindst fagligt, velfungerende unge, men det er også unge, som har meget svært ved at håndtere store skift i deres dagligdag og liv. Det kan være svært, når deres rammer ændrer sig”, fortæller Sinnet.

For nogle af de unge er selv det at give hånd til ukendte personer utrygt og grænseoverskridende, og de har haft store begrænsninger i deres sociale liv. En del af dem valgte i stedet at isolere sig.

”Mange elever har ikke gået i skole i lang tid. Vi rækker ud til dem”, fortsætter Sinnet og Claus deres forklaring, ”vi skal lære dem at være selvstændige og gøre det realistisk for dem at klare det uforudsigelige, som vi jo ved vil komme. Vi skal genopbygge deres selvtillid, så de får troen på, at de kan gå i skole og være sammen med andre. Hjælpe dem med at blive uddannelsesparate.

side 26 »

Botræning Magleby

BOTRÆNING

Lær at mestre livet med støtte på vejen

I vores tre huse på Vestsjælland træner unge og voksne de færdigheder, der gør hverdagen mere overskuelig og livet mere selvstændigt.

Her øver vi alt lige fra madlavning, økonomi og tøjvask til struktur, aftaler og sociale fællesskaber.

- Individuel støtte med udgangspunkt i den enkeltes forudsætninger
- Praktisk træning i hverdagslivet
- Fællesskab, aktiviteter og personlig udvikling
- Fokus på mestring og selvstændighed

Vi tror på, at trygge rammer skaber mere mod på livet.

6014 9835 thlyn@magleby.dk botraening-magleby.dk

STU Magleby

STU

STU Magleby tilbyder unge en meningsfuld hverdag med faglig udvikling, praktisk læring og fælleskab. Uddannelsen tilpasses den enkelte og skaber grobund for fremtidige muligheder.

Faglinjer

Esport	For dig med interesse for gaming, strategi og digitalt fællesskab
Grøn	Læring i naturen med fokus på planter, bæredygtighed og udeliv.
Håndværk	Praktisk arbejde med træ, metal og kreative byggeprojekter.
Veteranbus	Restaurering og vedligeholdelse af klassiske busser og køretøjer.
Dyrepasning	Omsorg for dyr og læring om pasning, trivsel og ansvar.
Krea	Udfold din kreativitet med kunst, keramik, håndarbejde og design.

6023 4631 karos@magleby.dk stu-magleby.dk

Vi er seks erhvervsrettede stu-tilbud, som brænder for at hjælpe unge godt på vej mod job og et godt voksenliv.

Vi tror på, at du lykkes bedst, når uddannelsen tager udgangspunkt i dine interesser, styrker og behov. Derfor arbejder vi praktisk og erhvervsrettet i autentiske læringsmiljøer – med tæt støtte, vejledning og blik for din vej videre.

Vi deler viden og udvikler os sammen, fordi vi tror på, at vi bliver bedre, når vi lærer af hinanden. Det vigtigste for os er, at du finder det stu-tilbud, der passer til dig.

Et sted, hvor du kan trives, udvikle dig, blive dygtigere og få tro på, at du kan.

Vejen videre består af stu-tilbuddene:
Munkegården, Erhvervsskolen Vestjylland,
Landeriet, Havredal Praktiske Uddannelser,
Troldkær og Strømmen.

Der findes ikke ét stu-tilbud, der passer til alle – så find det, der passer til dig

Scan QR-koden og find det tilbud, der passer bedst til dig og den måde du lærer bedst på.

Landeriet

landeriet.dk

Et mindre stu-tilbud med fokus på landbrug og heste. På landbrugslinjen arbejder du med maskiner, planteavl, dyr og værksted. På hestelinjen lærer du om pasning, pleje, håndtering og træning af heste.

Et oplagt valg, hvis du lærer bedst med hænderne og gerne vil tæt på dyr, natur og praktisk arbejde.

Erhvervsskolen vestjylland®

erhvervsskolenvestjylland.dk

Her foregår en stor del af læringen i værksteder og praksisnære miljøer. Du kan vælge mellem bl.a. køkken, service, landbrug, naturpleje, håndværk, produktion, montage og kreativt værksted.

Virksomhedspraktik er en vigtig del af forløbet og giver erfaring med det virkelige arbejdsliv.

HAVREDAL
praktiske uddannelser

havredal.dk

Et trygt og aktivt fællesskab med hverdagen tæt på virkeligheden. Du kan arbejde med grise, kvæg, heste, i marken, ved grøntsager, i have/anlæg, køkken eller pedel/service.

Du kan bo på stedet og træne hverdagslivet med støtte. Fokus er på at udvikle dine styrker og finde vejen videre mod job og et selvstændigt voksenliv.

STRØMMEN

stroemmen.nu

Her lærer du gennem praktisk arbejde og virkelige arbejdsopgaver. Du kan bl.a. arbejde med butik, dyr, planter og natur, lager, genbrug, pedel og håndværk. Der er også mulighed for praktik i virksomheder.

Fællesskab, støtte og udvikling mod et aktivt voksenliv er en vigtig del af hverdagen.

MUNKEGÅRDEN
VI STØTTER VED HVERT TRIN OPAD STIGEN

munkegaarden.dk

Her får du en forudsigelig og struktureret hverdag med tæt støtte og fokus på at blive mere selvhjulpen.

Du kan vælge mellem landbrug, dyr og dyrkning, træ, motor/metal eller køkken. Sammen med dig tilrettelægges en personlig vej mod voksenlivet – med mulighed for praktik og afprøvning af arbejdslivet.

Søg på stu-overblik og find endnu flere stu-tilbud

TROLDKÆR

troldkaer.dk

Et helhedsorienteret tilbud med uddannelse, arbejde, bo-træning og fællesskab. Du kan arbejde i køkken, skov og byg, transport og logistik, metal, café eller produktion. Ud over det praktiske arbejde er der sociale og kulturelle aktiviteter, som styrker både dine faglige og personlige kompetencer.

Vejen videre >>

Plads til forældrene

Ørting har et par værelser til forældre, der er på besøg. Forholdet til og samarbejdet med forældrene er vigtigt, og det er også betydningsfuldt for de unge.

"Vi har et par velindrettede værelser til besøgende forældre", siger Sinnet. Værelserne er et aktiv for både unge og forældre. Sinnet blev en morgen mødt af denne meddelelse fra et forældrepar: Tusind tak for lån af det fine nye forældreværelse. "Det er jo en dejlig anerkendelse at blive mødt af."

Store udearealer

To omliggende haver, af noget nær parkstørrelse, hvor der er både shelter og bålplads og mulighed for at spille diverse boldspil, kroket eller måske bare hygge sig i solen.

Alle unge har direkte udgang til haven fra deres bolig, og de kan altså både vælge at være lidt for sig selv, hvis det er det de trænger til, eller vælge at gå ud at se, om der skulle være nogen at snakke med.

STU eller anden uddannelse

"Vi er et børne- og ungehjem med specialundervisning på mellemtrin og udskoling. Desuden har vi STU og et udviklingsforløb med fokus på uddannelse og beskæftigelse. De unge på kan således gå på STU eller anden uddannelse, mens de bor her," forklarer Sinnet og Claus videre, "vi har også dagelever, som modtager specialundervisning, men stadig bor hjemme hos deres familier."

Skoledelen flyttede for 3 år siden ind i den gamle Margrethelyst skole. Dette har skabt gode forhold og ekstra plads på begge matrikler, samt god plads til arrangementer. Bla. Forældrecafée og den årlige dimission med overlevering af en STU-hue og en gave.

"Det er et arrangement med musik og fest, som de unge ser rigtig meget frem til. Det er sjovt og med deltagelse af elevernes familier. Det er meget betydningsfuldt for vores unge, at de også bliver fejret."

Aktiviteter

Der er alle muligheder for aktiviteter på opholdsstedet på Bilsbækvej, på STU Ørting, på Skolen Ørting og Botilbuddet Stenslund. De unge får mulighed for at opbygge det ungdomsliv, de har været afskåret og isoleret fra.

Udflugter, sommercafeer, haveprojekter, skattejagt med metaldetektor eller alle mulige elevetablerede aktiviteter. Mulighederne er mange.

Eleverne har en app på telefonen, hvor de kan melde sig til aktiviteterne i løbet af ugen.

De udviklende samtaler

Det er gennem samtalen, vi udvikler os og kan stille de rigtige spørgsmål, og det er vigtigt på Ørting.

"Det er vigtigt for os, at de unge altid har mulighed for at få en tryg og god samtale, når de har noget, der presser sig på hos dem. Næsten alle medarbejdere er efteruddannet til autismepilot", fortæller Sinnet og Claus, "det betyder, at vi har den rigtige viden om de unge, og at vi har et fælles sprog."

Uddannelsen til autismepilot er målrettet fagprofessionelle. Undervisningen varetages af autismespecialiserede psykologer og fagkonsulenter. Ørting sørger for at der er god plads til samtaler mellem medarbejderne, så alle bliver klogere.

"Vi har også en psykolog tilknyttet, som de unge kan bruge til at få vendt tanker og udfordringer, men som medarbejderne også kan få supervision af, når de har behov for det", sluttet Sinnet og Claus.

Specialefterskolerne på Sjælland & Falster

Mød fire efterskoler på messen i Roskilde, der er eksperter i at støtte unge med særlige læringsforudsætninger

Waldemarsbo Efterskole

EFTERSKOLEN ØSTERGÅRD

Sofie Rifbjerg Efterskole

STUBBEKØBING EFTERSKOLE

Besøg os på messen i Roskilde Stand 42

Vi ved, at alle er forskellige, og derfor skaber vi en tryg hverdag med forudsigelige rammer og struktur – både i undervisningen og i fritiden.

Vi er prøvefri, men kan tilbyde afgangsprøver i udvalgte fag for 9. og 10. klasse.

Husk efterskolernes dag søndag d. 27. september 2026

Specialefterskolen hjalp Sarah ud af skolevægring og ind i ungdomslivet

Sarah Jungløw Refsgaard var ramt af massiv skolevægring. Så startede hun på en specialefterskole på Djursland, der praktiserer dét forskeren Leo Komischke kalder "svaghedens pædagogik" – en pædagogisk form som bestemt ikke er så svag, som ordet antyder. Tværtimod.

// Af Sarah Jungløw Refsgaard. Foto: Lasse Mors

Stu 9. og 10. klasse

CKU

Center for Kommunikation & Undervisning - Hillerød

Dit liv
Din stemme
Din fremtid

Linjefag
Køkken
Udeliv
Kunst & kultur
Musik
E-sport

Alle har ret til at **blive hørt.**
Vi styrker din **kommunikation**.

Kontakt os
Få en aftale med vores socialrådgiver Catharina på **7232 3928**

Få mere info på vores hjemmeside **cku.hillerod.dk**

Her er vi fælles om at være forskellige

Ta' din stu hos os
Bolig, uddannelse og arbejde – samlet ét sted

Et helhedsorienteret tilbud

PGU Rosenholm tilbyder både stu, LAB og LAS til dig mellem 15-30 år med særlige behov.

Du kan uddanne dig på vores erhvervsrettede værksteder: Medie – Økologisk gartneri – Træværksted – Kantine, Vandrehjem – Kreativt værksted.

Du har mulighed for at bo i et af vores bofællesskaber: § 43 (Barnets lov) og §§ 103 og 107 (SEL)

Yderligere information på www.pgu.dk

Din uddannelse, udvikling og fremtid

Med udgangspunkt i dine styrker og begrænsninger, afklarer vi dine evner i at kunne begå dig i et privat- og arbejdsliv.

Du vil opleve en stærk faglighed og tydelig pædagogik. I tæt samarbejde, mellem dine vejledere og faglærere, styrkes din udvikling – både den personlige, sociale samt den faglige med afprøvning af jobmuligheder.

PGU Rosenholm

PGU Rosenholm | Banevej 2 | 8543 Hornslet | Telefon 86 99 56 00 | www.pgu.dk

Solen falder sommerblødt over de lysegrønne græsplæner og røde tegl på det tidligere hotel her i Gjerrild, Djursland.

Og indenfor, på de gamle hotelgange, hvor Efterskolen Helle i dag har hjemme, møder vi Sarah Jungløw Refsgaard.

Hun er sytten år, har farvet hår og ring i næsen. Om få måneder forlader hun efterskolen igen for at begynde på en særlig gymnasiel STX-linje for unge med autisme.

Men den unge kvinde, der i dag møder os med et smil, er langt fra den samme, som flyttede ind her for to år siden. Noget, hun selv understreger, med henvisning til den store forskel mellem det liv, hun kom fra, og den skoleform, hun nu snart må vinke farvel til.

"Jeg havde helt forventet, at jeg aldrig fik mine teenageår. At jeg bare skulle græde dem væk", siger Sarah.

Svaghedens pædagogik

Nogle specialefterskoler er for elever, der elsker at passe får, save i brædder eller køre traktor. Andre kan være for elever, der er mere optaget af bøger, matematik, verdenshistorie eller computerspil, men orkestreret med hensyn til elevernes behov for rolige og forudsigelige omgivelser.

Fælles for de fleste er det imidlertid, at de ifølge den pædagogiske forsker Leo Komischke praktiserer en stærk pædagogisk form med et ganske overraskende navn.

"De mestrer dét, vi kunne kalde "svaghedens pædagogik", siger Leo Komischke.

Specialefterskolernes pædagogiske "svaghed" er imidlertid alt andet end svag i gængs forstand.

"For der er ikke noget svagt over svaghedens pædagogik. Tværtimod. Det er den stærkeste form for pædagogik, vi har", siger Leo Komischke.

På en specialefterskole finder undervisning og dannelse nemlig ikke kun sted i et klasseværelse. Den ligger også gemt i måltiderne, fritidsaktiviteterne, værkstedsarbejdet og samværet med de andre elever.

Den unge oplever måske først og fremmest aktiviteterne. Men omkring dem har skolen bygget en gennemtænkt pædagogisk struktur.

"Den svaghed, vi her taler om, handler derfor ikke om kvaliteten af pædagogikken, men om selve den pædagogiske henvendelse til eleven, der er holdt bevidst svag i betydningen indirekte og næsten usynlig", siger Leo Komischke.

På mange specialefterskoler tager man så "svagheden" et skridt videre ved at tænke princippet ind i selve undervisningen. På interessebaserede linjer, hvor eleverne laver ting, der ikke umiddelbart føles som skole, men som bag facaden rummer både faglighed, dannelse og træning i sociale fællesskaber.

"Nogle vil kalde det manipulerende. Fair nok. Det har jeg intet problem med", siger Leo Komischke.

Social uden at dø

Inden efterskolen går Sarah på en privatskole for elever med høj IQ. Et sted, hvor hun oplever, at der er stort fokus på karakterer og præstationer.

"Der er meget fokus på karakterer, og at man gør det godt, fordi vi alle sammen er rigtig kloge", fortæller hun.

Langsomt vokser perfektionismen sig større.

"Allerede i 3. klasse tror jeg, at jeg vil ende med at dumpe alle mine eksamener, hvis jeg laver en enkelt fejl."

Det bliver begyndelsen på en nedadgående spiral. Sarah sætter sig jævnligt alene i et hjørne og græder, mens hun forsøger at skjule over for de voksne, hvor svært hun har det. Fra femte klasse ender hun med kun at være i skole få timer om ugen.

"Jeg husker, at jeg hele tiden skal forklare min autisme igen og igen. Jeg skal ligesom 'bevise', at jeg ikke bliver hjemme, fordi jeg ikke gider at gå i skole, men fordi jeg ikke kan."

Derfor kommer det også som en overraskelse, da hendes støtteperson foreslår en specialefterskole.

"På det tidspunkt bliver jeg ret forvirret, for jeg kan jo ikke engang komme i skole fuld tid, så jeg tænker: 'Og nu skal jeg ligefrem bo på skolen?'"

Alligevel vælger Sarah at sige ja til en uges praktik på Efterskolen Helle for at se, om det er noget for hende. En uge, hvor kommende elever bor på skolen, deltager i undervisningen og lever hverdagen side om side med de øvrige elever.

Det er her, noget begynder at forandre sig.

"Jeg opdager, at jeg har utrolig meget energi i forhold til, hvad jeg plejer i min gamle skole. Det er sindssygt, at jeg kan være i skole og være social uden at dø", siger hun.

Fire gange så meget

"Det svage pædagogiske arrangement" får en ekstra stor værdi på netop specialefterskolerne, hvor mange elever - ligesom Sarah - kommer med dårlige erfaringer fra den tidligere skolegang.

"Ja, til sidst kan de ligefrem have "lært, at de ikke kan lære": at skolen ikke er et sted, hvor de føler, at de hører til", siger Leo Komischke.

BO SKOLE JOB

ERHVERVSRETTET STU OG BO-KOLLEGIE

- Mekaniker - lager/produktion - køkken/restaurant
- pedel/service - butik/handel - omsorg/pleje

- 1-3 årigt forløb der er rettet mod en tilknytning til arbejdsmarkedet.
- Erhvervspraktik i gruppe og individuelt.
- Ugeskemaet indeholder fysiske og sociale aktiviteter der styrker dine personlige kompetencer.
- Studietur hver år.
- Tæt samarbejde med STU-vejleder. Der udarbejdes udførlige beskrivelser.
- Det er muligt at bo på vores bo-kollegie, hvor der er fokus på at ruste dig til at klare tilværelsen i egen bolig.
- Vi tilbyder Selvforståelses-forløb og udarbejder Stressprofil.
- Vi lægger stor vægt på at finde vejen til det virkelige liv – for dig – og støtter med en hånd i ryggen, i det, der er svært.
- Se mere om vores bo-kollegie og andre forløb på **www.boskolejob.dk**

BO SKOLE JOB
SILKEBORG

Andre har måske klaret sig fint fagligt, men været uden for fællesskabet eller oplevet drillerier og mobning dér, hvor der skulle have været venskaber og tilhørsforhold.

Fælles for begge typer af elever bliver det så, at man i stedet for det, eleven tidligere er mislykket med, tager afsæt i noget, den unge i forvejen er optaget af. Et fokus, der åbner for en ny indgang til deltagelse i skolelivet.

"Vi gør meget ud af at fortælle dem, at det her er en ny start. At vi i fællesskab vil hjælpe dem med at lægge de dårlige erfaringer bag sig", siger Poul Bang fra Efterskolen Helle.

Og så kan det godt være, at det stadig bliver "bøvlet." Ja, det gør det formentlig. Men ledsaget af den støtte fra kombinationen af voksne og tydelige rammer, der ofte giver en anden form for tryghed og mod end tidligere.

"Og det, vi så lærer dem, er, at de faktisk kan meget mere, end de selv tror. Og ofte cirka fire gange så meget som mor tror", siger Poul Bang fra Efterskolen Helle.

Billet til ungdommen

For Sarah bliver praktikugen begyndelsen på en udvikling, der fortsætter, da hun senere flytter ind på skolen. I tæt samarbejde med medarbejderne trapper hun stille og roligt sin tilstedeværelse op i et tempo, hun kan være med til.

"Det første år skulle bare handle om, at jeg kunne blive et menneske igen", siger hun.

Efterhånden vender både energien og glæden tilbage. Ikke mindst fordi hun befinder sig blandt unge og voksne, der forstår hendes behov, uden at hun hele tiden skal forklare sig.

"Det er jo én ting at høre, at der er andre mennesker, der har det ligesom én. Og så at se det. Når de andre bare forstår, fordi de også har det svært, og lærerne bare forstår, fordi de har dealet med rigtig mange elever, der har det sådan her. Det er helt anderledes og virkelig rart at være i", siger hun.

Og glæden handler også om nu at have fået adgang til den ungdom, hun tidligere troede, hun skulle græde væk.

"Før handlede min hverdag meget om: 'Jeg skal overleve i morgen.' Her på skolen har jeg øjeblikke, hvor jeg tænker: 'Ah – det er dét, folk mener, når de snakker om teenageårene!'"

STU OG BOLIGER TIL UNGE I CENTRUM AF RANDERS

LINJER:
- BUTIK
- DYR, PLANTER OG NATUR
- REPARATIONSVÆRKSTED
- PEDEL OG HÅNDVÆRK
- LAGER OG TRANSPORT

STRØMMEN
ET NATURLIGT FORLØB

WWW.STROEMMEN.NU

Mette gik fra at sige **"Javel"** til **"Jeg vil"**

// Af Claus Rasmussen

Mette Marie er ung kvinde på 21 år, der flyttede ind på Troldkær som 18-årig. Da hun flyttede ind, var det i Troldkærs §107 tilbud "Koldingvej 31", hvor hun delte hus sammen med 5 andre. Mette flyttede ind med store personlige og sociale udfordringer i forhold til angst og med at sulte sig selv, som hendes måde at selvskade på. Hun havde ifølge sig selv i begyndelsen af sit ophold brug for ekstremt nærvær, forudsigelighed og genkendelige rammer. I dag sidder hun i sin lejlighed på Troldkær og vil gerne fortælle sin historie, så andre med lignende lidelser kan få glæde og blive inspireret af hende.

Et tilbageblik

Jeg har lavet en aftale med Mette, der har indvilliget i at fortælle sin historie, som hun er blevet klar til at dele med andre. Vi har aftalt at mødes i hendes lejlighed, hvor kaffen er gjort klar. Mette sidder i sin sofa og føler sig godt tilpas. Hun smiler og fortæller, at hun føler sig beæret over, at hun må fortælle sin historie.

Mette er 3.års STU elev på Troldkær. Hun kommer fra en lille by i Midtjylland, hvor hun er vokset op som enebarn i en lille familie med en mor, der arbejdede som køkkenleder og en far der var graver og kirketjener i den lokale kirke. Mette fortæller, at hun er vokset op i et trygt og lille lokalmiljø, hvor hun gik i skole og havde sin hverdag.

Da Mette er 10 år, finder hun stille og roligt ud af, at hun ikke føler og oplever sig, som de andre. "Jeg passede ikke ind i den ramme, jeg var sat i. Når der var frikvarter, og de andre tog ud for at lege, sad jeg alene inde i klasselokalet med min computer, hvor jeg så film på YouTube. Det gav mig energi til at kunne klare en time mere med undervisning. Sådan gik det dag efter dag i et helt år, hvor jeg for alvor blev klar over, hvor alene jeg følte mig i verden. Jeg havde en stemme inde i mit hoved, som jeg talte med, og fortalte om alle de ting, jeg gerne ville dele med andre levende mennesker. Det kunne f.eks være om, hvordan min dag havde været, eller om mine klassekammerater, som jeg gerne ville ses med efter skole. Jeg havde en ven i skolen, som på nogen punkter havde samme udfordringer som mig. Hun var også en stille pige, der trak sig fra fællesskabet og også brugte frikvarterende på at se YouTube videoer."

Hjemme i fritiden var Mette meget alene efter skole, da hendes forældre arbejdede en del. Tiden blev brugt på at lege med sig selv på den gård, hun boede. Gården var også hjem for katte, heste og hunde, som hun brugte tid på at være sammen med og kæle med.

Tiden gik og i de efterfølgende år fik Mette det tiltagende værre med at være Mette. Hun fortæller, at en af årsagerne skyldtes en stor udskiftning i lærergruppen på hendes skole, hvilket var svært for hende at acceptere og forstå. "Hver gang der kom et nyt menneske ind, skulle jeg bruge masser af energi på at lære vedkommende at kende, og herefter skulle jeg forholde mig til en ny måde at blive undervist på. Jeg kunne mærke, at jeg gav op, fordi jeg var sikker på, at den ny lærer snart ville blive skiftet ud med en anden - så det kunne ikke rigtig betale sig for mig at give det en chance."

"Jeg husker særligt to lærere for noget positivt. De skred ikke i den tid, jeg var elev på skolen. De gjorde indtryk på mig, fordi de gav af sig selv, og havde en anden måde at være voksne på. De var meget lyttende og forstående overfor mig."

En ny begyndelse – at flytte semi-hjemmefra

I 2020 blev det besluttet, at Mette skulle på efterskole, og familien fandt en stor efterskole i Vestjylland med 145 elever, som Mette flyttede ind på. Det var overvældende for hende, fordi hun havde lært altid at følge flokken/familien, og pludselig følte sig overvældet og mere alene i mødet med en masse nye

side 34 »

SPECIALISTERNE

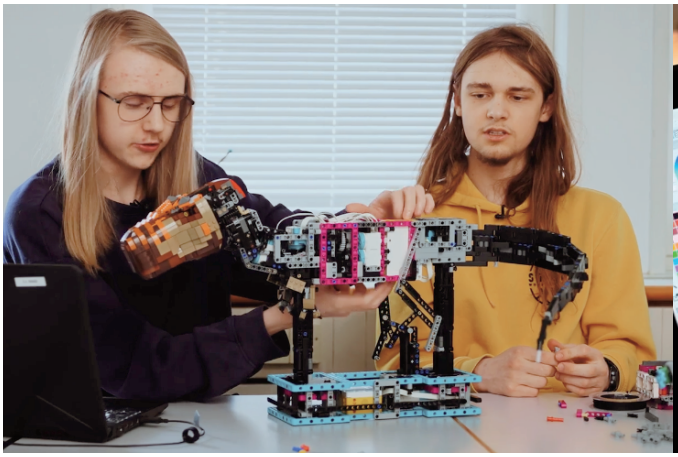

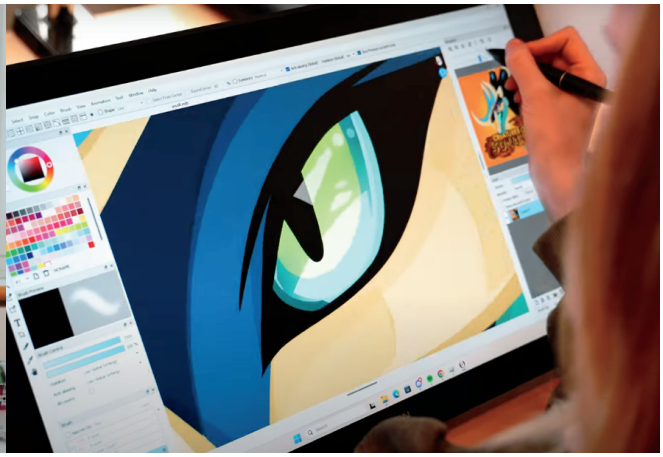

Byg videre på det, du allerede er god til

Dyrk dine interesser, bliv stærkere på IT og tech og bliv en del af et fællesskab, hvor der er plads til at være dig.

Specialisterne stu er en 3-årig IT- og tech-orienteret stu for dig mellem 16 og 25 år med autisme eller lignende kvaliteter.

Hos os bygger du videre på det, du allerede interesserer dig for. Det kan være game design, programmering, tegning, musik, 3D-print – eller noget andet, som vi kan udforske sammen.

Hos os lærer du ikke kun IT og tech. Du øver dig også på de praktiske og sociale ting, der følger med voksenlivet.

Du går på mindre hold, så der er ro til at lære og gode muligheder for at lære de andre elever at kende.

Du kan komme i praktik og få hands-on erfaring med hverdagen på en arbejdsplads. Praktikforløbet tilpasses dig, og vi støtter dig undervejs, så du kan blive klogere på dine styrker og dit næste mulige skridt.

Prøv at være elev hos os
Du kan besøge os i en introuge, deltage i undervisningen og møde vores undervisere og elever.

Scan QR koden og se om du har lyst til at besøge os

Dea Villensteen
Skolekoordinator

Kontakt Dea og hør mere om Specialisterne stu

46 93 24 00

stu@specialisterne.dk

Lautruphøj 1-3A, 2750 Ballerup

mennesker, hun ikke kendte. Det var i den tid, at det gik op for Mettes forældre og hendes lærere, at hun havde brug for hjælp. "Det var svært for mig at acceptere. Jeg var ikke særlig god til at snakke med andre, og på efterskolen begyndte jeg at få massive angstanfald - som jeg fik hjælp til at håndtere via en psykolog."

Netop angsten har fyldt meget i Mettes liv, og har været udløst, når hun har været overstimuleret, eller hun har været udsat for krav og forventninger, hun ikke har kunnet leve op til. For at håndtere angsten på sin egen måde, begyndte Mette at sulte sig selv. Hun havde brug for at mærke kontrol, og for hende var maden et godt sted at tage kontrollen. I de værste perioder kunne hun holde kontrollen i forhold til indtagelse af mad i op til 3 uger, hvor hun spiste og drak ganske lidt. Det gik udover hendes trivsel, indlæringsevne og generelle velbefindende. Hun fik ondt i kroppen, og havde svært ved at koncentrere sig og følte sig konstant træt.

4 måneder inde i efterskoleopholdet finder hun sammen med to piger, der gør, at hun slapper mere af. Oplevelsen af at få venner, som hun kan hygge med, og lave helt almindelige ungdomsting med, bliver et vendepunkt i forhold til hendes sociale liv, og hun lærer at knytte bånd til andre, som hun i dag stadig har kontakt til, og er hendes sandhedsvidner fra en svær tid.

Mette deltager med efterskolen på en uddannelsesmesse i 2021, hvor hun får kendskab til, at der findes en ungdomsuddannelse, der hedder STU. Mette har en samtale med sin kontaktperson fra efterskolen om STU'en, og de laver en aftale med Mettes UU-vejleder om et møde på efterskolen, hvor de får snakket om Mettes muligheder for at tage en relevant ungdomsuddannelse. Mette blev herefter udredt i psykiatrien - hvor forventningen var, at hun led af ADHD, angst og skizofreni. Udredningen forløb over et halvt år - dels i Herning og sidenhen i Aarhus. Det var en hård tid for Mette, fordi hun skulle testes i alt det, hun i forvejen ikke kunne. F.eks. skulle hun læse op fra en bog og gengive handlingen, imens det blev optaget på kamera, hvilket føltes forkert, akavet og ubehageligt for hende.

Mette havde sine forældre med igennem udredningsforløbet. Hun fortæller, at hun tog så meget hensyn til dem og deres forventninger til, hvem hun var, og hvad hun kunne, at hun ikke var i stand til at være ærlig. Der blev derfor lavet en aftale om, at hun altid startede samtalerne alene med sin behandler, og efter en times tid kom forældrene ind og hun gik ud. "Jeg havde bare ikke lyst til at være der, når der blev talt om mig og mine udfordringer. På det tidspunkt havde jeg selvmordstanker, og var ramt af en dyb depression, der var en konsekvens af at have levet i overkrav alt for længe."

Nu er jeg ved at lære at leve!

Sommeren 2022 fik Mette stillet diagnoserne atypisk autisme, angst af forskellig art og særlig udviklingsforstyrrelse. Nu kunne hun endelig begynde at

Sputnik STU

- For unge mellem 16 og 25 år med autisme og psykisk sårbarhed.

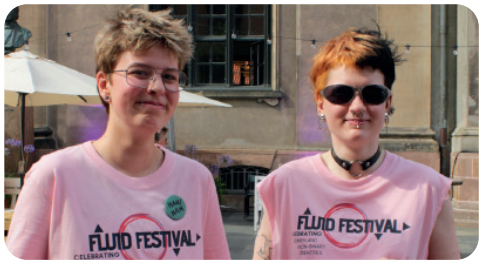

Hvilken stu-linje passer dig?

Esport · Erhverv · Studie · TechLab · Musik

Wellness/ beauty · IT-akademi · HF-praktik · Kunst & design · Håndværk & design

Kontakt os

København: Karen Hasle, 20 66 79 80
Hvidovre: Dorte Henriksen, 22 24 72 04
Hillerød: Torbjørn Berg, 26 44 34 39

www.sputnikstu.dk

lære sig selv at kende, og hun fandt ud af, at hun var ok og god nok, som den hun var. Mette fik hjælp til at lære sine diagnoser at kende, og hun fortæller, at hun husker det som en rar tid, fordi hun via hjælpen bedre forstod sig selv. Samtidigt var det også en tid, der var bøvlet for hende, da hun skulle ud i forskellige praktikker, hvor hun ikke følte sig tilpas eller forstået. Det hele endte en november nat i 2022 med, at Mette brød sammen og blev liggende i sin seng i 2 uger. Her lå hun, og følte sig kørt fast i livet indtil hun tog en stor beslutning om, at hun ville andet med sit liv. Hun flyttede kortvarigt op til sin moster og onkel ved Viborg, hvor hun fandt ro til at slappe af og tænke over livet, og kom frem til, at hun selv ville tage styringen i sit liv.

Sammen med sin UU-vejleder finder de tre skoler, der allesammen tilbyder STU, og det ender med i august 2023 at blive Troldkær, Mette flytter ind på og påbegynder sin STU, hvor hun flytter ind i skolens §107 tilbud "Koldingvej 31"

"Troldkær har været rigtig god for mig. Det er det første sted, hvor jeg har følt mig hjemme og rummet som den, jeg er. Jeg har fundet venner for livet. Jeg har fundet kærlighed og tryghed. Jeg har fundet mig selv, og er i dag mere stabil og glad, end jeg nogensinde har været. Jeg har fået forståelse for mine egne tanker. Jeg har fået en væsentlig sundere forhold til mad, og så har jeg langt om længe sagt et endeligt farvel til min psykolog. Jeg føler mig klar til at tage de næste skridt ind i mit voksenliv. Jeg vil gerne arbejde og på sigt måske tage mig en HF-uddannelse, for at holde mine døre og muligheder åbne. Jeg er skrevet op til en bolig på Fyn, fordi det er der, jeg gerne vil bosætte mig. Det er en by jeg holder meget af, og så er der er vand og skov, som jeg kan bruge til at gå ture i og bare at være."

Mette er ved at sætte sig en bæredygtig retning i sit liv. En retning der bygger på en ærlig selvindsigt og hårdt arbejde med at finde ind på den rette hylde, hvor der findes glæde, trivsel, mening, tryghed og sammenhæng. Hun har lært, hvordan hun kan tackle de ting, der tidligere gjorde hende handlingslammet, og har genvundet tilliden til alt det gode, livet byder på.

Mette er i sandhed ved at lære at leve livet på hendes præmisser.

Roskilde Kongrescenter

HAL D · Møllehusvej 15, 4000 Roskilde

Onsdag 16. september
kl. 9 - 14 og kl. 16 - 19

Torsdag 17. september
kl. 9 - 14

STAND	UDSTILLER	STAND	UDSTILLER
51	A to B Copenhagen	35	LIGEVÆRD
85	AGU-online	10	Lindersvold STU
86	ASF på ungdomsuddannelser	5	Magleby Skolecenter
86	ASF-linjen på HTX Roskilde	1	**MESSEINFORMATION**
63	AspIT	72	Munkegården
36	Center for Kommunikation og Undervisning Hillerød	69	Next Step STU
44	Den Miljøterapeutiske Organisation	86	Næstved Gymnasium og HF
81	Designeriet - Huset Ventures STU	73a	Samala
16	Dreambuilders STU	50	Schouholm STU – basen og maritim
38	Dybbøl Efterskole	27	Skolen Hjuldamperen
42	Efterskolen Østergård	62	Skolen Sputnik STU
8 & 9	Empata	42	Sofie Rifbjerg Efterskole
4	Erhvervsskolen af 2011	42	Specialefterskolerne på Sjælland og Falster
80	Erhvervsskolen Det Musiske Kompagni	84	Specialisterne STU
72	Erhvervsskolen Vestjylland	79	STU - FGU Midt og Østsjælland
46	Fokushuset STU	40	STU FGUNord
11	Fonden Sacura	28	STU-foreningen Consentio
66	Fonden Unges	17	STU Greve
41	Fontanaskolen STU	25	STU Højagergaard
47	Glad STU	45	STU og Højskole
29	Grantoftegaard STU i Ballerup	82	STU Roskilde
68	Grennessminde Taastrup	57	STU Slagelse
72	Havredal Praktiske Uddannelser	58	STU Ådalen
26	HKI Hans Knudsen Instituttet	42	Stubbekøbing Efterskole
49	HOS Hjem og Skole	72	STU-vest
86	Høje-Taastrup Gymnasium ASF	73b	Synscenter Refsnæs efterskole og STU
24	IBOS - Instituttet for Blinde og Svagsynede	53	Søgårdens STU
83	Idrætsakademiet	2	Tagaskolen
59	Idrætsefterskolen Ulbølle & STU Erhverv & idræt	71	Thorshøjgård
20	Idrætsskolen for voksne med udviklingshandicap	67	Tornekær STU
75	Incita - Center for Autisme	72	Troldkær
76	Karise Efterskole & Fri Fagskole	18	UiU-Afd. Bystævneparken
31	Karisefonden	7	Vordingborg Fri Fagskole
64	Kilden STU og botilbud	56	Værkstedscentret Tårnfalkevej
66	Klar til Start	42	Waldemarsbo Efterskole
39	Klintebjerg Efterskole	86	ZBC
12	Kvie Sø Efterskole	21	ZBC STU IT, VÆRKSTED OG FOOD
72	Landeriet	65	ZOOPARK STU
37	Ledestjernen STU	60	Østagergård

SPECIAL-KOMPASSET

MESSEOVERSIGT
STANDPLAN

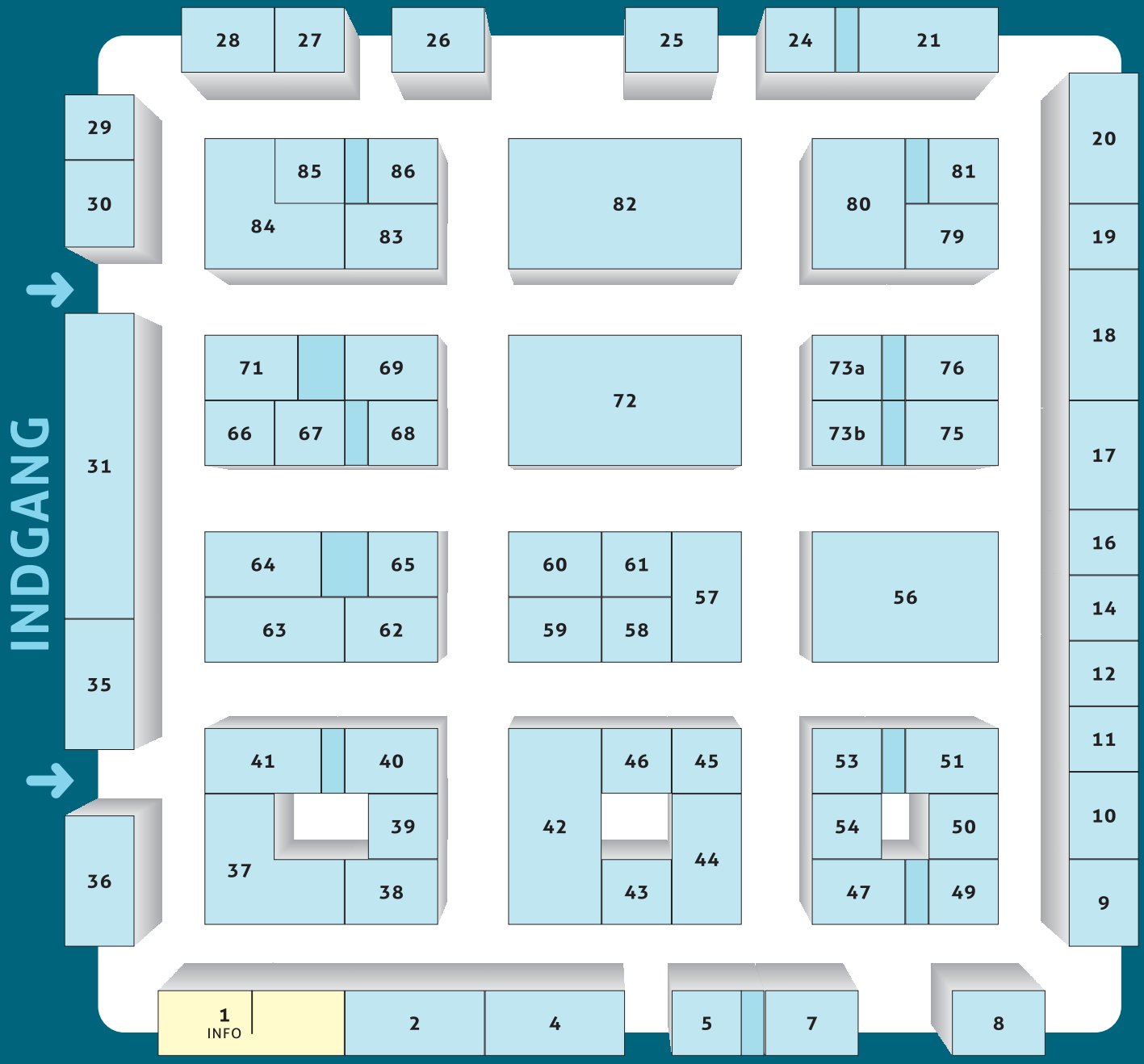

UDDANNELSESMESSE
for unge med særlige behov
i Roskilde Kongrescenter – PROGRAM

ONSDAG 16. SEPTEMBER

9.00 - 14.00 – **Messen er åben** for uddannelses- og fremtidssnak i **Hal D.**

9.30 - 10.15 – **Ungdomsuddannelsernes ASF-linjer.** Kan man gennemføre en ungdomsuddannelse med en diagnose? Ja! Det kan man godt. Med den rette støtte og de rigtige rammer.

10.30 - 11.15 – **Center for Kommunikation og Undervisning-Hillerød.** Kommunikation er en af grundstenene i STU-elevers udvikling på vej mod voksenlivet. Ved sammenlægning af Kommunikationscentret og CSU Egedammen til CKU-Hillerød får vores elever adgang til eksperter og helt unikke værktøjer. Hør hvordan ord, tegn og teknologi øger muligheder, selvstændighed og livskvalitet.

11.30 - 12.15 – **Sofie Blenstrup i gang med voksenlivet.** Ny lejlighed, nyt job, andre støttemuligheder og ikke mindst parforhold. Udfordringer alle unge møder. Hør hvordan Sofie tackler sine diagnoser og vejen mod voksenlivet med op- og nedture.

12.30 - 14.00 – **Fagligt minitræf i Roar onsdag d. 16.september 12:30-14:00**
Oplæg af De Erhvervsrettede STU-tilbud "Vejen videre". Hvem er de, og hvad er deres mål og tanker med deres helhedsorienterede og erhvervsrettede tilgang til de unge. Vicedirektør Lena Donkjær Andreasen fra Ligeværd fortæller om Joballiancen og deres resultater. Benny Christensen fra Grow fortæller om bæredygtighedsberegneren, og de gevinster der er for individet, virksomhederne og samfundet, når mange bidrager med lidt.

14.00 - 16.00 – **Pause**

Pausearrangement KUN FOR UDSTILLERE I LOKALE MAGLEKILDE

14.00 - 16.00 – **Netværksarrangement med forplejning og fagligt oplæg ved STU-foreningen Consentio.**

16.00 - 19.00 – **messen er igen åben** for besøgende

17.00 - 18.00 – **Hvordan lever unge med særlige behov i dag?**
Mød Unge for Ligeværds ambassadør Mogens Mathiesen og hør 3 unge over 18 år fortælle om deres liv fra skole til i dag. Arbejder de? Hvor bor de? Hvad med økonomi? Får de støtte og fra hvem? Mulighed for spørgsmål undervejs.

BEMÆRK!

Alle oplæg foregår i LOKALE ROAR.

Der er GRATIS ADGANG til alle oplæg.

Tilmelding til jp@compassfairs.dk

TORSDAG 17. SEPTEMBER

9.00 - 14.00 – **messen er åben** for uddannelses- og fremtidssnak i **Hal D.**

9.30 - 10.15 – **Mød Specialefterskolerne.** Et år eller 2 på specialefterskole kan være afgørende for et ungt menneskes fremtid. Men hvordan forbereder både elever og ikke mindst forældre sig bedst?

10.30 - 11.15 – **Specialisternes STU – Fra STU til ordinær erhvervsuddannelse.** Hør souschef Margit Brændekilde Christiansen og en elev fortælle om rejsen fra den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse med meget hjælp til at stå på egne ben på en stor erhvervsskole.

11.30 - 12.15 – **Ung og psykisk syg v/ Victor Chr. Hansen-Baun.** "Jeg er ikke psykolog eller ekspert med en lang faglig uddannelse. Til gengæld kommer jeg med noget andet: den personlige erfaring. Gennem min egen historie om at leve, og klare sig, med psykisk sygdom, håber jeg at kunne give unge et menneske, de kan spejle sig i – og skabe en åben samtale om psykisk mistrivsel."

14.00 – **messen lukker.** TAK FOR I ÅR. Vi ses i 2027

SPECIAL-KOMPASSET
Uddannelsesmesse for unge med særlige behov og deres voksne

Laura har fået en stærkere stemme

Sammenlægningen af CSU Egedammen og Kommunikationscentret i Hillerød til det nuværende Center for Kommunikation og Undervisning, har givet eleverne adgang til endnu mere specialiseret viden om kommunikation og hjælpemidler. 21-årige Laura er en af dem, der har haft glæde af det – og for hende handler bedre kommunikation først og fremmest om, at kunne klare mere selv.

// Af Christina Qvistgaard

Da Laura begyndte på CSU Egedammen (nu CKU afd. Skovledet) for lidt over tre år siden, var hun et sted i livet, hvor det meste føltes svært. Hun havde været igennem en tid med massiv angst og havde meget svært ved både at komme ud og være sammen med andre. I dag er hun færdig med sin STU, og forskellen er til at få øje på.

"Der er sket rigtigt meget. Da jeg startede her, havde jeg meget svært ved at kommunikere med nogen. Når lærerne spurgte mig om noget, kiggede jeg på min mor," fortæller hun.

Laura har autisme og cerebral parese. Hendes autismediagnose kom først, da hun var 12 år, og hendes skolegang har været præget af forskellige tilbud. Hun har både gået i almen- og specialtilbud, men flere steder oplevede hun, at kravene ikke passede til hendes behov, eller at hun ikke blev fagligt stimuleret.

"Man har stillet mange krav til mig, som jeg ikke kunne opfylde. I de første år gik det godt, men så blev det sværere. Jeg fik det svært i løbet af 3. klasse, og senere kom jeg til en skole, hvor jeg ikke blev fagligt stimuleret," fortæller Laura.

Omkring 9. klasse begyndte tingene at falde lidt mere på plads, men overgangen fra barn til voksen blev igen vanskelig. Kommunen vurderede, at Laura ikke havde behov for hjælp i dagligdagen til at komme ud i samfundet, og vurderede, at hun bare kunne være hjemme.

"Jeg kunne bare sidde derhjemme – og så udviklede jeg massiv angst. Da jeg så kom her, var det virkelig svært for mig at være sammen med andre," siger hun.

På CKU afd. Skovledet oplevede Laura efterhånden, at der kom ro på. Hun fremhæver især, at det er et lille sted med stabile lærere, som har haft tid til at lære hende at kende og tage hensyn til hendes individuelle behov. Samtidig fik hun mulighed for en neuropsykologisk undersøgelse i forbindelse med sin cerebral parese, så skolen kunne arbejde mere målrettet med hendes udfordringer.

"Der har været nogle bump på vejen, men da der kom ro på, følte jeg virkelig, at de accepterede mig og så mine individuelle behov. Jeg har været langt bagud skolemæssigt, men jeg fik nogle redskaber og opgaver, der greb mig, der hvor jeg var," fortæller hun.

Kommunikation giver frihed

For lærerne Helle Ahrends Hansen og Anja Hyttel er kommunikation en afgørende del af elevernes vej mod voksenlivet. Det er ikke kun et spørgsmål om at kunne tale eller skrive, men om at kunne få indflydelse på sit eget liv.

"Jo bedre ens kommunikation bliver, jo større mulighed får man for at kunne begå sig, have kontrol over eget liv og være en del af voksenlivet. De faglige kompetencer kan ikke komme i spil uden kommunikative kompetencer," siger Helle Ahrends Hansen og Anja Hyttel.

Det er også en del af baggrunden for sammenlægningen, hvor specialiseret viden fra Kommunikationscentret og CSU Egedammen nu er samlet i CKU - Hillerød. Sammenlægningen af de to centre giver mulighed for at bringe den samlede faglige viden fra begge centre i spil til gavn for eleverne. Det gælder blandt andet specialiseret viden om kommunikation og hjælpemidler, som kan understøtte arbejdet med individuelle kommunikationsplaner.

"Det betyder, at de får endnu dygtigere undervisere og andre faglige og kom-

petente personer omkring dem, der konstant har fokus på vigtigheden af det kommunikative," fortæller Helle Ahrends Hansen og Anja Hyttel.

For Laura har det blandt andet betydet adgang til flere konkrete redskaber. Hun har brugt forskellige apps og fået en stor mikrofon, som hun kan bruge til at diktere og har fået hjælp til at få indstillet AI, så den bedre kan forstå hendes stemme og måde at kommunikere på.

"Jeg vil helt klart mene, at sammenlægningen vil kunne give elever som mig endnu bedre redskaber og muligheder. At forbedre min kommunikation har gjort mig mere selvstændig og bedre til at udtrykke mine egne behov. Det er vigtigt for min fremtid, at jeg kan det," siger hun.

Laura er stadig afhængig af hjælp fra andre. Men hun kan i højere grad selv bestemme, hvad hun vil sige, og hvordan hun vil arbejde.

"Jeg kan for eksempel også medvirke mere til at skrive en stil, i stedet for at min hjælper skal gøre det hele for mig. Jeg er afhængig af andres hjælp, men jeg kan selv udtrykke mig," fortæller hun.

Klar til næste skridt

Laura er netop blevet færdig med sin STU, men hun er ikke færdig med at lære. Hun drømmer om at begynde på HF enkeltfag på VUC, måske efter jul, når hun har været igennem en operation.

"Jeg drømmer om at blive bedre fagligt. Jeg elsker at lære nye ting og finde på noget, der stimulerer mig," siger hun.

For Laura er det nye muligheder, der fylder. Hun ved godt, at hun fortsat får brug for hjælp, men hun har fået flere redskaber til selv at være en aktiv del af det, der sker.

Og måske er det netop dét, der bedst viser, hvor meget der er sket.

"Jeg kunne ikke forestille mig, at jeg ville have deltaget i et interview for tre år siden," siger Laura.

MØD CKU PÅ MESSEN

Du kan møde repræsentanter fra CKU Hillerød på **Specialkompasset**, når de holder **oplæg onsdag den 16.9. kl. 10.30.** Hør hvordan ord, tegn og teknologi giver unge flere muligheder, selvstændighed og livskvalitet.

ERHVERVSSKOLEN af 2011
STU på DIN måde - med vores hjælp

Vi har afdelinger i hele København og mange praktikmuligheder i Storkøbenhavn

DU KAN VÆLGE F.EKS.:
STUlab: Styresystemer, 3D, programmering, eSport, Digital design
Almene fag: Dansk, engelsk, matematik, samfundsfag, historie
KREA: Guldsmed, billedkunst, tegning, tattoo, teater, syning
Håndværk: Byggeri på Gården eller i Middelalderlandsbyen
Dyr & Natur: Heste, husdyr og udeliv på skolens egen gård
Sport & motion: Fitness, fodbold, svømning, idræt
Andre fag: ADL, spansk, japansk, podcast, SoMe
Autoværksted: Hos Stengaard Biler i Rødovre
Musik: Musikstudie, øvelokale, samspil, teori
Café: Barista og servering på Kafé Kilden
Beauty: Kosmetologi, vippeteknik, negle
Køkken: Hverdagskøkken

KONTAKT OS I DAG PÅ
2177 7975 ELLER TM@DINSTU.DK
OG BOOK ET BESØG!

www.erhvervsskolen.info

Når STU slutter, begynder en ny usikkerhed

// Af Esben Kullberg, direktør i Ligeværd

For få år siden var Louise Weinreich i tvivl om, hvorvidt hendes søn Sebastian nogensinde ville få fodfæste på arbejdsmarkedet. I dag er hun langt mere optimistisk. Tre år på STU har givet ham erfaringer, kompetencer og tro på, at han kan bidrage på en arbejdsplads. Men når STU snart slutter, melder nye spørgsmål sig. For hvad sker der bagefter?

"Åh nej – endnu en lovgivning, jeg skal blive ekspert i."

Det var en af de første tanker, Louise Weinreich fik, da hendes søn Sebastian nærmede sig sit tredje og sidste år på STU. For hvad skal der ske, når de tre år er gået?

Louise er formand for Ligeværd Forældre og Netværk og har gennem mange år beskæftiget sig med vilkårene for unge med særlige behov og deres familier. Alligevel oplevede hun behovet for selv at begynde at læse.

I sommerferien mellem Sebastians andet og tredje STU-år brugte hun mange timer på at forsøge at forstå beskæftigelseslovgivningen.

Hvad betyder det at søge førtidspension? Hvilke muligheder giver fleksjob? Hvad med de handicapkompenserende ordninger? Hvilken løsning er realistisk for Sebastian, og hvad betyder de forskellige muligheder for hans økonomi og fremtid?

Samtidig undersøgte hun mulighederne for mere uddannelse, hvis Sebastian skulle få lyst til det.

"Det, der bekymrer mig mest, er, hvis han ender i et langvarigt afklarings- og jobprøvningsforløb i kommunen uden en klar retning. Derfor håber jeg virkelig, at der bliver lagt en god plan for overgangen fra STU til det, der kommer bagefter."

Fra bekymring til håb

Den usikkerhed står i kontrast til noget andet, der også fylder hos Louise, nemlig håbet. For fem-otte år siden så fremtiden anderledes ud. Dengang var hun oprigtigt bekymret for, om Sebastian ville få en afgangseksamen, og om han nogensinde ville kunne få en plads på arbejdsmarkedet.

STU SLAGELSE

5 GODE GRUNDE TIL AT VÆLGE OS

1 Spændende linjefag: E-sport, Musik, Køkken, Design & Håndværk, Digital Produktion, Idræt m.m.

2 Vi har to matrikler beliggende i Slagelse by, i gå-afstand til centrum.

3 Du har mulighed for at tage 9. klasses eksamen i dansk, engelsk og matematik.

4 Vi har stor erfaring med målgrupper indenfor autisme, ADHD, ASK, psykisk sårbarhed og mere til.

5 Det er din uddannelse! Vi arbejder sammen frem mod dine mål, ønsker og drømme.

Lyder vi som det rigtige match for dig?

Læs mere på stu.slagelse.dk

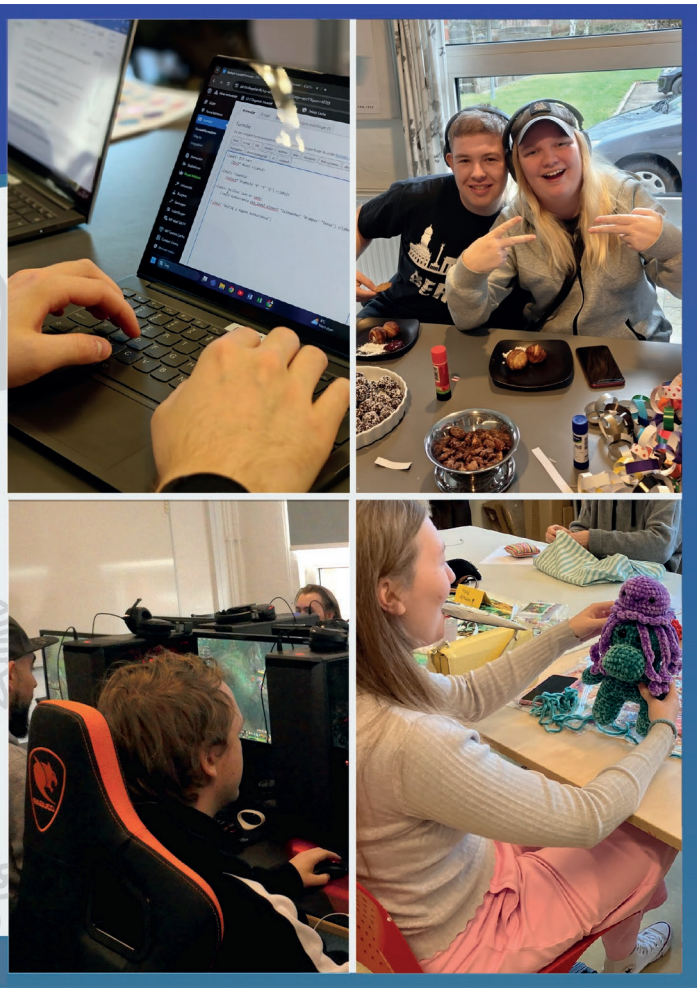

Mødet med Ligeværd ændrede gradvist hendes blik på mulighederne.

Hun opdagede specialefterskoler, STU'er, frie fagskoler og andre uddannelsesveje for unge, som ikke passer ind i den almindelige vej gennem uddannelsessystemet. Men hun begyndte også at se anderledes på selve arbejdsmarkedet.

Et godt arbejdsliv behøver ikke begynde med eksamenspapirer og en ordinær ungdomsuddannelse.

"Der findes mange ufaglærte job, hvor man kan få et godt og meningsfuldt arbejdsliv. Et truckcertifikat, erfaring fra et lager eller en butik eller praktiske kompetencer kan være lige præcis det, der åbner døren."

I dag er spørgsmålet derfor ikke længere først og fremmest, om Sebastian kan få et arbejdsliv. Det handler mere om at finde ud af, hvilket arbejdsliv der passer til ham, og hvilke rammer der skal til, for at det kan lykkes.

STU har givet Sebastian et CV

Sebastian kommer sandsynligvis ikke til at bestå folkeskolens afgangsprøver i dansk og matematik. Men det betyder ikke, at han forlader sin STU uden noget at vise frem. Tværtimod.

Han har været i praktik på et lager, på et hotel og i Bauhaus, og planen er også en praktik hos Fætter BR. Han har taget truckcertifikat og har lært noget så grundlæggende og vigtigt som at møde til tiden, modtage instruktioner og indgå i en arbejdsdag sammen med andre.

Praktikkerne har samtidig lært ham noget om sig selv.

På lageret og hotellet blev han inviteret med til frokost og oplevede sig som en del af arbejdsfællesskabet. I Bauhaus fungerede arbejdsopgaverne fint, men det kollegiale fællesskab fyldte mindre. Det gjorde dagene længere og mere ensomme. Det blev en vigtig erfaring.

For et arbejde består ikke kun af de opgaver, man skal løse. For Sebastian betyder relationerne til kollegerne meget for, om han trives.

STU'en har på den måde hjulpet ham med at finde ud af ikke bare, hvad han kan, men også hvad han har brug for.

Og han står efterhånden med noget, der ligner et rigtigt CV: praktikerfaring, truckcertifikat, kursusbeviser og gode udtalelser om en ung mand, der er engageret, møder til tiden og er en god kollega.

"Det vigtigste, STU'en har givet min søn, er ikke karakterer. Den har givet ham troen på, at han kan være en del af et arbejdsfællesskab."

Forældrene må gerne blande sig

Louise mener ikke, at forældre skal stå alene med ansvaret for at skabe den gode overgang. STU'en og kommunen har en vigtig opgave, og særligt i det sidste STU-år bør sagsbehandleren være tæt

Bøgevangskolen Vejle Fri Fag- og Efterskole tilbyder både Efterskole og STU, hvor du udvikler dig personligt, socialt og fagligt.

Vores elever er efterskoleelever i 9. eller 10. klasse og unge på fagskolen/STU mellem 16 og 25 år. Alle med særlige læringsforudsætninger. Vi vægter almendannelse højt, vores læringsmiljø er kendetegnet af små hold, ofte på værksteder og altid med høj grad af samarbejde og sammenhold.

Du bor på skolen, hvor du kan opleve et fedt skoleår, få nye venner, blive en del af et velfungerende fællesskab og udvikle dig i eget tempo.

Du bliver med garanti mere afklaret til, hvad din fremtid skal indeholde af uddannelse og beskæftigelse med sigte på et godt ungdoms- og voksenliv.

Se mere på vores hjemmeside **www.bvsk.dk** og book et besøg!

Bøgevangskolen
VEJLE FRI FAG- OG EFTERSKOLE

BØGEVANG 18 · 7100 VEJLE
TLF. 7582 1176 · MAIL@BVSK.DK

på den unge og familien, så næste skridt bliver planlagt i god tid.

Men det betyder ikke, at forældrene skal holde sig tilbage. Tværtimod opfordrer hun til at være nysgerrig og aktiv.

Nogle af Sebastians muligheder er opstået gennem familiens eget netværk. En nabo, der arbejder som pedel, skabte kontakten til en praktik på et hotel. En ven har hjulpet med kontakten til Fætter BR.

Og erfaring behøver ikke kun komme fra praktik.

Sebastian har gennem tre år været frivillig ved Cirkus Summarum, hvor han blandt andet har arbejdet med popcornsalg og stået ved indgangen. Det frivillige arbejde giver erfaring med at møde op, løse opgaver, være sammen med kolleger og opleve, at andre har brug for én.

”Al erfaring tæller og giver netværk og indsigt. For ikke så lang tid siden blev Sebastian en del af elevorganiseringen Talerøret for Unge på STU, TUS. Også der får han erfaringer, der kan bruges i et fremtidigt arbejde”

> *Det vigtigste, STU'en har givet min søn, er ikke karakterer. Den har givet ham troen på, at han kan være en del af et arbejdsfællesskab.*

Louises råd til andre forældre er derfor også at se bredt på den unges muligheder. Hvad interesserer den unge sig for? Hvem kender familien? Hvor kunne der være en dør, som måske kan åbnes?

Og så anbefaler hun at opsøge andre familier og unge. I Ligeværds forældrenetværk og klubber kan både forældre og unge møde mennesker, der allerede har fundet veje, man måske ikke selv kendte.

At stå på kanten

Når Louise ser tilbage, er hendes forestilling om Sebastians fremtid blevet forandret. Ikke fordi alle bekymringer er forsvundet. Tværtimod står hun netop nu over for en ny række spørgsmål om lovgivning, forsørgelse, kommunal afklaring og beskæftigelse. Men usikkerheden er anderledes end tidligere.

Dengang handlede den om, hvorvidt der overhovedet fandtes en fremtid på arbejdsmarkedet for Sebastian. Nu handler den om, hvordan vejen derhen skal se ud. Det er en væsentlig forskel.

For Sebastian står ikke ved afslutningen af sin STU med tomme hænder. Han står med erfaringer fra arbejdspladser, et truckcertifikat, gode udtalelser, større viden om sig selv – og en erfaring af, at han faktisk kan høre til blandt kolleger.

For Louise er opgaven nu at hjælpe ham med at holde fast i det, når STU'ens kendte rammer forsvinder, og et langt mere uoverskueligt beskæftigelsessystem tager over.

Håbet er ikke længere bare et håb om, at der findes en plads til Sebastian.

Det bygger på tre års erfaring med, at han faktisk kan udfylde den.

• STU
• 10. Klasse
• §104
• Klub
• ”Klar til Start”

UNGE

Fonden Unges sætter kursen mod et selvstændigt voksenliv for unge med autisme, skolevægring og andre udfordringer.

KONTAKT:
Jack Sigby-Holmberg,
afdelingsleder
Tlf. 22 25 90 93
Mail: jack@unges.dk

fondenunges.dk

Kom og vær med i Designeriet i Ballerup!

Elsker du at sy, **tegne, designe, hækle, strikke** eller **lave smykker**? Drømmer du om at udfolde din **kreativitet** og **lære** i et **støttende** miljø? Så er **Designeriet** – Huset Ventures særligt tilrettelagte uddannelse (STU) – noget for dig!

Hvorfor vælge vores 3-årige STU?

- Plads og tid til dig
- Trygt og rummeligt miljø
- Kreativ uddannelse
- Intern praktik
- Bro til fremtiden

Hos **Designeriet** tror vi på, at alle elever, der gennemfører et STU-forløb hos os, har mulighederne for at opnå et selvstændigt liv med job og/eller uddannelse – og vi **slipper ingen elever** uden en grundig afklaring.

Kontakt os på

42 13 30 90
storkobenhavn@husetventure.dk

Læs mere på:
husetventure.dk/storkobenhavn/stu

huset venture

Telegrafvej 4, opg. 2, 1. sal
2750 Ballerup

Når rammerne passer, kan

På Høje Taastrup Gymnasium går Ronja og Atlas begge på Bioscience-linjen på gymnasiets ASF-tilbud. Her følger de den samme STX-uddannelse som andre gymnasieelever, men i mindre klasser og med rammer, der tager højde for den enkelte elevs behov. For begge har det gjort en markant forskel.

Ronja er 18 år og går i 2.g. Hun har skiftet skole flere gange og har både gået i almen folkeskole og i specialklasse på en efterskole. Før hun begyndte på Høje Taastrup Gymnasiums ASF-linje, var hun derfor spændt på, om det denne gang ville blive anderledes.

"Inden jeg startede her, vidste jeg ikke rigtigt noget om det, så noget af det, jeg var mest nervøs for, var, om lærerne virkelig kunne give plads til mig."

Det kunne de. Og det har ifølge Ronja gjort en afgørende forskel.

"Jeg ville ikke kunne få en uddannelse, hvis ikke jeg gik på et tilbud som dette her."

Hun kommer i skole så meget, hun kan, men på dårlige dage kan hun læse hjemmefra. Der er også hvilerum, mulighed for at trække sig, hvis indtrykkene bliver for mange, og bordene i klassen er placeret, så eleverne er mere skærmede fra hinanden.

"Det med, at der er plads til mig. Vi har hvilerum, hvor vi kan tage en pause, og så er vores borde sat op sådan, at vi er skærmet lidt af, så vi ikke får sanseindtryk fra alle sider. Mine kammerater giver også plads til mig."

Samme STX – andre rammer

Høje Taastrup Gymnasium har flere forskellige tilbud til elever med særlige behov. Gymnasiet har tre ASF-spor og tre SAFE-spor, hvor der også optages unge med autisme, men også unge med andre diagnoser.

På alle linjer er der fokus på struktur, ambition, faglighed og empati som de centrale elementer. Fælles for linjerne er også ønsket om at skabe rammer, hvor eleverne kan gennemføre en ungdomsuddannelse på deres egne præmisser.

Ronja og Atlas skal igennem det samme pensum og opnå den samme STX som elever på gymnasiets almene linjer. Forskellen ligger først og fremmest i rammerne.

Klasserne er mindre. På de almene linjer er der i gennemsnit 28 elever i klasserne, mens Ronja og Atlas går i en klasse med 11 elever. Der er mindre støj og færre sanseindtryk, og undervisningen kan i højere grad tilpasses den enkelte elev.

"Det er meget individuelt, så vi sidder måske ikke alle sammen lige med en tekst," siger Ronja.

Fra fravær til fællesskab

For 19-årige Atlas var det især fremmødet, der bekymrede inden skolestart. Atlas kom fra en specialskole, hvor der var mulighed for kun at gå i skole 3 dage om ugen. Så bekymringen gik på, om en STX ville blive for meget.

Det har overraskende nok vist sig at være lettere end forventet.

"Det hjælper mig at være i en mindre klasse. Der er nok underholdning, men ikke så meget, at jeg bliver overstimuleret."

For Atlas er det også blevet det sociale, der har gjort den store forskel. Atlas havde ikke regnet med at blive så tæt knyttet til klassen, men i dag er klassekammeraterne blevet til venner.

"Nu tænker jeg på klassen som mine venner, og det motiverer mig til at dukke op. Før havde jeg ikke mange venner, men det at have fået så mange nu, så bliver det pludselig federe at være her end derhjemme."

Atlas er samtidig blevet mere aktiv på skolen med en plads i elevrådet og muligvis også en plads i skolebestyrelsen på vej.

"Jeg kan godt lide at diskutere og få ting til at ske. Det er rart at kunne gøre noget.

skolen pludselig lykkes

Jeg er blevet meget bedre socialt. Og så er jeg blevet umådeligt snakkesalig."

For Ronja har den anderledes skolehverdag også ændret noget mere grundlæggende. Hun har fået en anden oplevelse af sig selv.

"Det har ændret, hvordan jeg accepterer mig selv, fordi jeg også bliver accepteret af andre. Vi er alle sammen i samme båd med nogle udfordringer."

Hvor hun tidligere oplevede at fejle og komme bagud, oplever hun nu, at hun kan fungere.

"Før syntes jeg bare, at jeg fejlede og kom bagud. Her fungerer jeg – og det betyder, at jeg kommer i skole."

En mulig vej

Ronja har også et råd til andre unge, der overvejer en ASF-linje. Man behøver ikke vente, til det hele er gået galt, før man vælger et tilbud med andre rammer.

"Der er måske nogle, der tænker, at de ikke har det dårligt nok og ville kunne klare sig på en anden skole eller i en anden klasse. Men man skal give sig selv de bedste muligheder."

Og måske er det netop det, ASF-linjen har givet både Ronja og Atlas: ikke en lettere vej gennem gymnasiet, men en ramme, hvor det faktisk er muligt at gå den. For Ronja peger vejen foreløbig mod Oxford, hvor hun drømmer om at læse biologi og robotingeniør. Atlas har endnu ikke lagt sig fast på fremtiden, men ved, at den indeholder biologi og kemi.

MØD ASF PÅ MESSEN

Du kan møde repræsentanter fra ASF-linjerne på **Specialkompasset**, når de holder oplæg **onsdag den 16.9. kl. 9.30.**

Bliv klar til ungdomsuddannelse og job – online

AGU online – Almen grunduddannelse

På AGU-online bliver du undervist i fagene dansk, engelsk,matematik, naturfag, samfundsfag og Identitet og medborgerskab. Efter AGU-online har du mulighed for at komme ind på erhvervs -eller gymnasiale uddannelser eller varetage et ufaglært job.

Kontakt vejleder for mere information

Navn: Camilla Sivertsen
Tlf: 20 51 19 06
Mail: csi@fgunvs.dk

En del af FGU Nordsjælland

agu-online.dk agu-online@fgunvs.dk Tlf: 7218 0100

agu-ONLINE

HAN VAR TÆT PÅ AT GIVE OP – NU AR

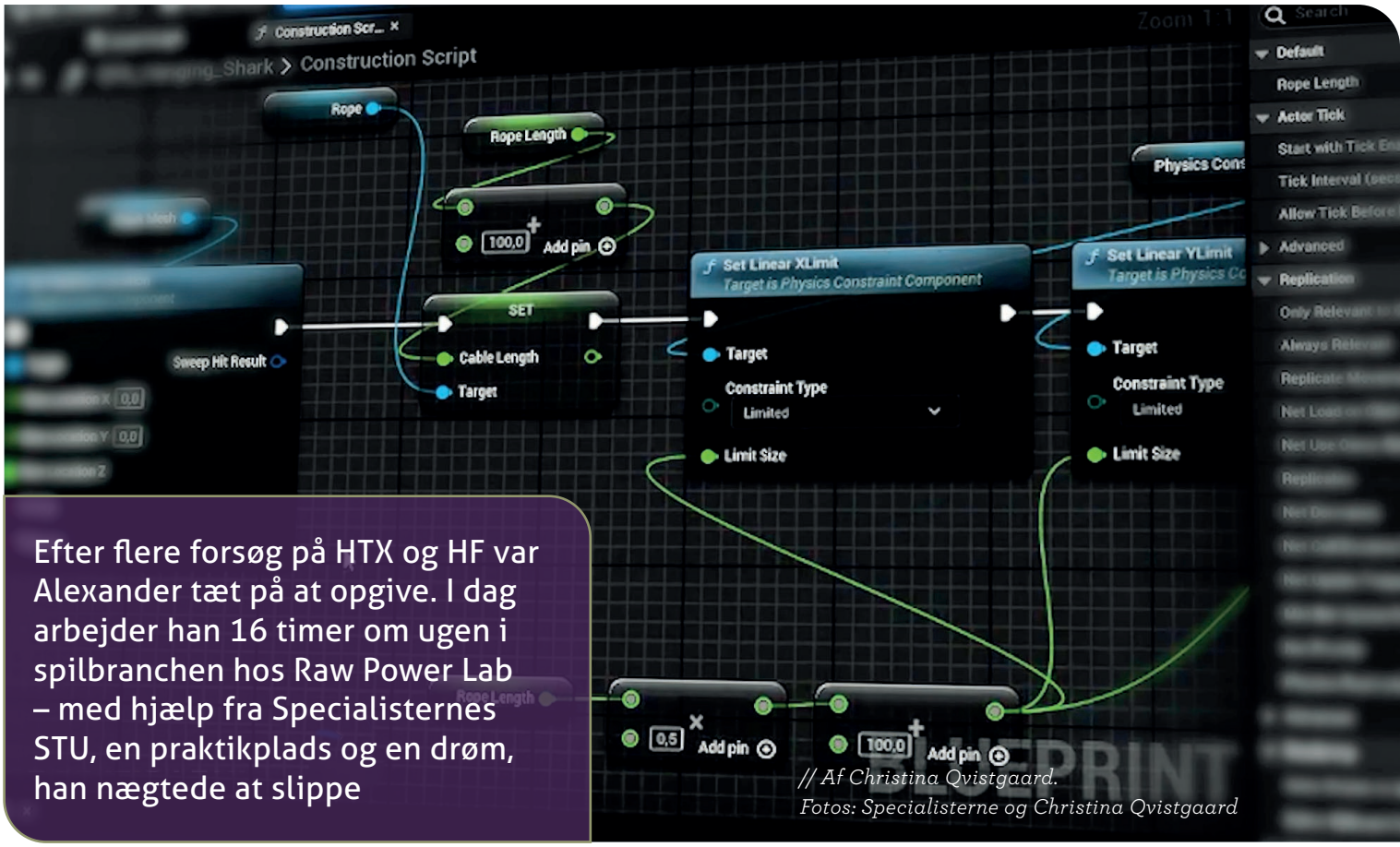

Efter flere forsøg på HTX og HF var Alexander tæt på at opgive. I dag arbejder han 16 timer om ugen i spilbranchen hos Raw Power Lab – med hjælp fra Specialisternes STU, en praktikplads og en drøm, han nægtede at slippe

// Af Christina Qvistgaard.
Fotos: Specialisterne og Christina Qvistgaard

GRENNESS MINDE

STU & BOFÆLLESSKAB

På Grennessminde STU i Taastrup bliver du en del af et arbejdsfællesskab. Vi er specialiseret i håndens arbejde og beskæftiger os med en bred vifte af brancher og fag. Du vælger, hvor du vil gøre en forskel.

Gartneri | Dyr & natur | Håndværk | Køkken & kantine | Salg & service

Bofællesskaber for unge

Bo i trygge rammer på Grennessminde med støtte, udvikling og fællesskab.

Gminde.dk info@gminde.dk 43 99 04 70

LIMFJORDSSKOLEN

www.limfjordsskolen.dk

BEJDER ALEXANDER MED SIN DRØM

Midt på Strøget i København ligger Raw Power Lab. Lokalerne er kreative, farverige og præget af den legesyge stemning, der passer til en virksomhed, hvor AI og computerspil er omdrejningspunktet.

Her arbejder 27-årige Alexander. For ham er arbejdspladsen resultatet af en rejse, hvor vejen til drømmejobbet langt fra har været lige.

"Jeg er stolt af mig selv. Jeg er gået fra ikke at kunne færdiggøre noget til at komme ind i en branche, der nærmest er umulig at komme ind i," fastslår han.

Da skolen ikke gav mening

Alexander havde prøvet flere gange. Først HTX, hvor han efter et år måtte stoppe, fordi problemerne begyndte at fylde mere og mere. Omkring samme tid fik han sin autismediagnose. Han forsøgte igen og tog første år på HTX en gang mere. Men heller ikke anden gang lykkedes det.

"Det var lidt det hele, der spændte ben for mig. Jeg prøvede at gøre mit bedste, men det var ikke nok," fortæller han.

Senere prøvede han HF-enkeltfag, men heller ikke her fandt han det, han havde brug for.

"Der var ikke rigtigt noget, der lykkedes, så jeg havde næsten givet op," siger Alexander.

Flere gange havde han hørt om Specialisterne. På et tidspunkt besluttede han sig for at tage ud og se stedet.

"Og så var det bare meget bedre, end jeg havde troet. Jeg gav det et forsøg, og nu står jeg her," fortæller han.

Drømmen om spilbranchen havde faktisk været der længe. Allerede inden Alexander gik ud af folkeskolen, fandt han ud af, at computerspil ikke bare behøvede at være noget, man spillede. Det kunne også være et arbejde.

"Alt ved computerspil fascinerer mig. Hele sammensætningen af alle kunstformer, musik, det visuelle med grafikken og historiefortællingen og også det matematiske med kodning," siger han.

Fra STU til spilbranchen

På Specialisternes STU fik Alexander både faglige og personlige værktøjer med sig. Han blev blandt andet udfordret på ting, der i begyndelsen føltes ubehagelige, og lærte at turde kaste sig ud i nye faglige områder.

VCT

På STU Værksteds-centret har vi følgende værksteder

- Autoværksted/Go-Cart
- Beautyværksted, negleteknik, kosmetolog og frisør
- Træ -og tømrerværksted
- Multimedie -og fotoværksted
- Klaver, sang og lydproduktion
- Kreativt og keramisk værksted
- Speedbådscertifikat/sejlads med sejlbåd
- Fitness/Friluftsliv/Klatring/ Svømning
- Madlavning
- Dansk, matematik engelsk og kinesisk
- 3 D animation
- Dyrehold m heste, kælegrise og løbeænder
- Fantasy med Dungeouns and Drangons, terrænudvikling og Costplay
- E-sport/IT-programmering/ Hardware

Se mere på www.vct.dk

Han var tæt på at give op..

"Det sværeste for mig har været at lære noget nyt, og det blev jeg meget bedre til på STU," fortæller han.

Alexander fremhæver samarbejdet med både lærere og andre elever og muligheden for at lave fejl i trygge rammer. Undervejs fik han samtidig mod på at udfordre sig selv på nye områder – blandt andet begyndte han at spille musik og komponere.

STU'en blev også en vigtig bro til Raw Power Lab. Alexander kom i praktik i virksomheden, først i to-tre måneder med mulighed for forlængelse. Praktikken blev forlænget flere gange, mens Alexander søgte om fleksjob.

"Jeg havde aldrig klaret det selv. STU'en hjalp mig også med det," siger han.

Da STU'en sluttede, fortsatte han i en lønnet praktik, indtil fleksjobbet gik igennem. I dag arbejder han 16 timer om ugen fordelt på tre dage.

"Da det hele lykkedes, var det en stor sikkerhed for mig. Nu er jeg grebet og har fået en chance i et permanent job. De er glade for mig – og jeg er glad for at være her," fortæller Alexander.

For Specialisterne er Alexanders ansættelse noget helt særligt. Han er nemlig den første elev fra Specialisternes STU, der går videre til beskæftigelse i spilbranchen.

"Alexander er den første hos os, der går fra STU og videre ind i beskæftigelse i spilbranchen. Det er en kæmpe milepæl, og vi er utrolig stolte af at have været en del af Alexanders rejse," siger Jakob Nørlev, skole- og fritidschef hos Specialisterne.

"Vi håber, at hans historie kan inspirere andre unge med autisme eller lignende kvaliteter til at følge deres drømme," tilføjer han.

En drøm, der blev til et arbejde

For Alexander er det stadig ikke alt ved arbejdslivet, der er let. Det praktiske omkring det at have et arbejde kan være overvældende, og i begyndelsen havde han svært ved at slippe arbejdet, når han gik hjem.

"Jeg skal næsten tvinge mig selv til at slippe det. I starten var jeg nærmest på arbejde hele tiden i hovedet," fortæller han.

Men han har lært, at det nogle gange handler om at turde kaste sig ud i det.

"Jeg har lært, at hvis jeg bare kaster mig ud i det, så går det nok. Jeg har også fået en masse hjælp," siger Alexander, som er glad for at være nået så langt. Han ved godt, at han har været heldig med at få muligheden,

Nærhed og støtte til den enkelte

Har dit barn brug for ekstra støtte i undervisningen?

Finderup Efterskole er en **lille specialefterskole** for unge mellem 14 - 18 år med særlige behov. Skolen er oprettet af KFUM & KFUK og Y's men. Her er et stærkt fællesskab båret af et kristent værdigrundlag. Nærhed, støtte og omsorg er nøgleord i dagligdagen. Vi lægger vægt på at være "den lille skole" (65 elever) med tæt voksenkontakt og gode relationer mellem medarbejdere og elever.

Der er også **mulighed for at tage folkeskolens afgangsprøve i dansk og matematik.**

NIVEAUDELT UNDERVISNING
Finderup Efterskole adskiller sig på flere måder fra andre efterskoler. Der er niveaudelt undervisning i alle fag, og der undervises i mindre hold, så der er ro og ekstra tid til den enkelte elev. Undervisningen er både struktureret og varieret for at fastholde både koncentration og motivation. Udover de obligatoriske fag kan eleverne vælge mange forskellige linje- og valgfag, hvilket er med til at sikre elevens alsidige udvikling. Det kan fx være Hest, Kunst, Håndarbejde, Friluftsliv, Fodbold, Byg og anlæg, Metal/motor, Træsløjd, Jagt, Kok amok, Idræt, Teknologisk værksted.

På Finderup er der Åbent Hus hver dag.

Kontakt skolen og få en aftale om en personlig rundvisning.

Se yderligere informationer på skolens hjemmeside **www.finderupefterskole.dk**

Finderup EFTERSKOLE

HERBORGVEJ 7 • 6900 SKJERN

Se mere om skolens liv på Facebook og læs mere på hjemmesiden www.finderupefterskole.dk

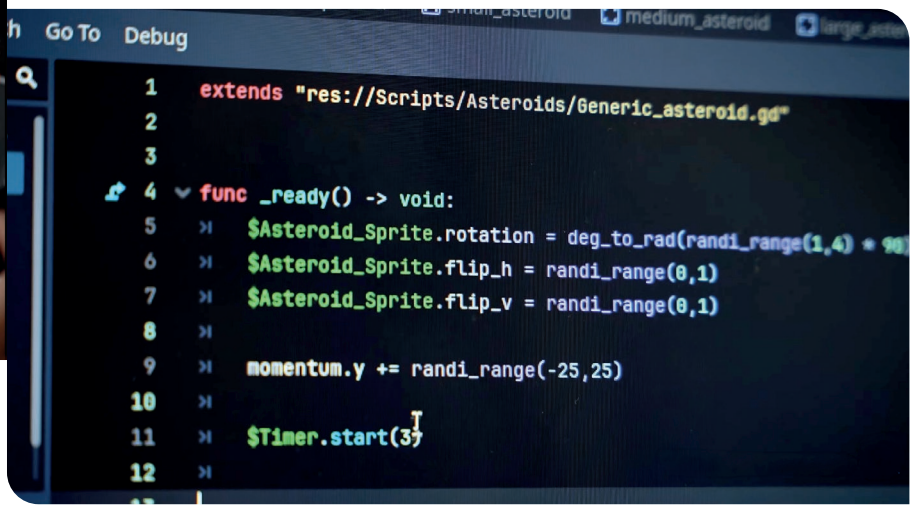

men han ved også, at han selv har gjort en stor indsats for at komme hertil.

"Jeg er bare virkelig glad. Det kan godt være, jeg er den første fra Specialisterne, der kommer ud i den her industri, men jeg håber, at jeg kan inspirere andre og hjælpe med at skabe flere muligheder," fortæller han.

For ham handler det ikke kun om hans egen vej ind i branchen. Han håber også, at flere virksomheder får øje på de kompetencer, som mennesker med autisme kan bringe med sig.

"Der er mange af os, der kan noget helt særligt. Vi har nogle talenter, der gør, at man som arbejdsgiver får noget helt unikt fra unikke mennesker," understreger han.

Alexander har stadig ambitioner. Men i modsætning til tidligere har han nu et sted at stå, mens han arbejder videre mod sin drøm.

"Hvis man ved, hvor svært det er at komme ind i den her industri og stadig gerne vil det, synes jeg, man skal gå efter det og ikke give op," fastslår han.

STU skal passe til dig. Ikke omvendt.

HOS Hjem og Skole har vi to forskellige STU-tilbud:

ERHVERVSSKOLEN
Til dig, der lærer bedst med hænderne og gerne vil tættere på praktik, job eller uddannelse.

DEN RØDE TRÅD
Til dig, der trives med kreative og praktiske aktiviteter, tydelige rammer og plads til at finde dit eget tempo.

Hvad passer til dig?

Scan koden og læs mere

Vil du vide mere?
www.hjemogskole.dk/STU-nu

Kontakt os på telefon:
59 24 83 00 - eller mød os på Specialkompasset

HOS
Hjem og Skole

Søbæksparken 10, 4450 Jyderup, Tlf. 59 24 83 00
www.hjemogskole.dk

En uddannelse midt i virkeligheden

DreamBuilders STU

En ordre skal pakkes. En kunde venter på svar, og næste kampagne skal gøres klar. Hos Dreambuilders STU arbejder de unge med opgaver, der opstår i den daglige drift.

Dreambuilders STU er bygget tæt sammen med Danish Global og Hjemve.dk, der sælger danske varer til kunder i hele verden.
Her er de unge medarbejdere og en del af den daglige drift. Opgaverne tager udgangspunkt i deres interesser, styrker og udvikling.

På første år prøver de unge forskellige arbejdsområder og får erfaring med forskellige dele af virksomheden. Undervejs bliver de klogere på, hvad der interesserer dem, hvilke opgaver de trives med, og hvor deres styrker ligger.

Det kan være sociale medier og marketing, lager og logistik, kontor og administration eller databehandling. På den måde får de mulighed for at prøve sig frem i praksis, før de vælger deres videre retning.

Efter første år kan de specialisere sig inden for Salg & Markedsføring, Lager & Logistik eller Kontor & Administration og bygge videre på deres kompetencer gennem resten af uddannelsen.

Man behøver ikke kende sin vej fra starten. En del af uddannelsen er netop at finde den undervejs.

To verdener – én fælles idé

Bag Dreambuilders står Louiza Zacho Lind og Kim Rydahl. Louiza har mange års erfaring med handel og iværksætteri, mens Kim har mere end 20 års erfaring fra socialområdet, ledelse og STU.

I 2023 samlede de deres erfaringer og skabte Dreambuilders – en STU, hvor uddannelse og virksomhed går hånd i hånd.

På Designeriet bliver kreativitet til en mulig levevej

På Huset Ventures kreative STU i Ballerup arbejder eleverne med syning, design og håndværk. Men målet er større end det. De skal også opdage deres egne kompetencer, få tro på dem selv og måske finde en vej ind på arbejdsmarkedet.

// Af Christina Qvistgaard.

Når man træder ind hos Huset Venture, er det svært ikke at få øje på kreativiteten. Puder, tasker, børnetøj og broderier fylder i lokalerne, mens der i skrædderiet arbejdes koncentreret ved symaskinerne. Lige nu er der blandt andet travlt med at producere store sløjfer, som skal indgå i juledekorationer i et af områdets stormagasiner. Det er her, Designeriet STU holder til. Og netop koblingen mellem STU'en og Huset Ventures professionelle skrædderi er vigtig.

"Vi ved rigtig meget om mennesker med udfordringer og om kreativitet og står med en virksomhed, hvor man kan få job bagefter – hvorfor så ikke lave en fagligt funderet STU, hvor de unge kan være dem, de er, både menneskeligt, kreativt og fagligt?" siger STU-leder Susanne Juulsgaard.

En uddannelse med en vej videre

Huset Venture er en socialøkonomisk virksomhed, der gennem 25 år har arbejdet for at skabe plads til mennesker med nedsat arbejdsevne. I dag har 97 procent af virksomhedens ansatte nedsat arbejdsevne på grund af psykiske eller fysiske handicaps eller diagnoser. Den erfaring tager Designeriet med ind i STU'en. For ambitionen er ikke kun, at eleverne skal lære at sy.

"Så det her er ikke bare en uddannelse, det er en levevej," fortæller Susanne Juulsgaard. Eleverne arbejder efter en professionel designproces. De finder inspiration, researcher, laver moodboards og arbejder med materialer og teknikker, inden idéerne bliver omsat til færdige produkter. I øjeblikket er der særligt fokus på syning og upcycling af elevernes eget tøj.

For Bjørn, der er 22 år og på første år af STU'en, var det netop muligheden for at kombinere kreativitet med en faglig uddannelse, der gjorde forskellen.

"Jeg har altid syet meget hjemme, men jeg er selvlært, og her får jeg både fagteori og praktisk kunnen med. Det er fedt at lære nye ting." Bjørn er i øjeblikket i gang med årets Halloween-kostume. Drømmen er, at fortsætte på beklædningshåndværkeruddannelsen og måske en dag, arbejde med kostumer til teater.

Ro til at fordybe sig

På Designeriet er det ikke kun selve håndværket, der er en del af uddannelsen. Der er også fokus på den arbejdsform og det miljø, der omgiver det.

"Her er meget ro. Vi kalder det fordybelse. Der er ro til, at man ikke forstyrrer hinanden, så man virkelig kan dykke ned i sit arbejde," fortæller underviser Pia. For Bjørn er det en vigtig del af hverdagen.

"Der er rolig energi, og man føler sig altid velkommen. Jeg lærer så meget – også meget, jeg kan bruge i mine egne projekter derhjemme." Og når et projekt endelig ligger færdigt, er der noget helt konkret at være stolt af.

"Man lærer om processen, og det er det fedeste at stå med produktet i hånden bagefter," siger Bjørn. Det er netop den oplevelse, Susanne Juulsgaard håber, eleverne tager med sig. Ikke bare konkrete faglige kompetencer, men også større tro på egne evner.

"Jeg håber, de tager kompetencer og selvværd med sig, når de er færdige med STU. Selvværdet er vigtigst." For på Designeriet handler det i sidste ende om mere end at skabe noget med hænderne.

Det handler også om at opdage, at man selv kan skabe en plads i et arbejdsfællesskab.

Kvie Sø Efterskole er et unikt fællesskab skabt til unge med udviklingshæmning , hvor tryghed, udvikling og ungdomsliv går hånd i hånd.

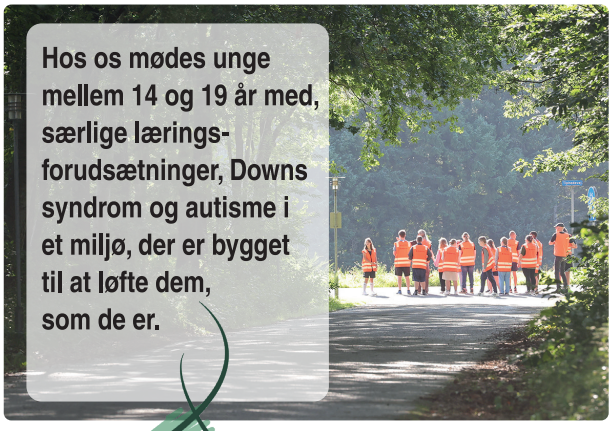

Hos os mødes unge mellem 14 og 19 år med, særlige lærings-forudsætninger, Downs syndrom og autisme i et miljø, der er bygget til at løfte dem, som de er.

KvieSø
EFTERSKOLE
– vi kan alle noget!

Tiphedevej 17 • 6823 Ansager
Tlf. 73 70 25 65
www.kviesoefterskole.dk

Studentereksamen
for unge med
AUTISME / ASPERGERS SYNDROM

Paderup Gymnasium tilbyder en 3-årig studentereksamen for unge med autisme.

Vi har fokus på struktur og overblik.
Vi optager kun 12 elever i klassen.
Vi tilbyder individuel mentorstøtte.

Paderup Gymnasium har 18 års erfaring med unde rvisning af unge med autisme.

Ansøgning til Paderup Gymnasium senest 1. marts 2027

Læs om ansøgning på: www.paderup-gym.dk

Paderup GYMNASIUM
Apollovej 64 • 8960 Randers SØ
Tlf. 8641 6677 • www.paderup-gym.dk

PLADS TIL DEN DU ER - BLIK FOR DEN DU KAN BLIVE

Klintebjerg Efterskole

Linjer:
Jagt, Natur & Fjord
Esport
Gastro
Håndværk & Design

www.klintebjerg-efterskole.dk

Når det giver mening **at lære med hænderne**

// Af Christina Qvistgaard

Karise Efterskole arbejder på at udvide skolen med en fri fagskoleafdeling. Målet er at skabe en mere praksisorienteret vej for unge, der måske ikke trives med den boglige skole, men som kan blomstre, når undervisningen bliver konkret, håndværksmæssig og giver mening.

På Karise Efterskole er tanken om en fri fagskole ikke ny. Forstander Troels Brandt har tidligere arbejdet på produktionsskole og har længe været optaget af det, han kalder praksispædagogik. For ham handler det grundlæggende om at give flere unge mulighed for at opdage, hvad de kan, når undervisningen flytter sig fra bøgerne og ud i værkstederne.

"Vi skylder de unge at give dem den mulighed at lære en praktisk faglighed. Det giver mening for dem," siger Troels Brandt. Han husker især møderne med unge, der måske havde haft det svært i det boglige skolesystem, men som pludselig stod midt i arbejdet med maskiner, materialer og konkrete opgaver.

"Man kan godt være ordblind og alligevel håndtere tonstunge maskiner og lastbiler. Det er så motiverende at se dem," fortæller han.

Det er netop den erfaring, Karise Efterskole gerne vil bygge videre på med en fri fagskole.

En bro til det næste

Afdelingsleder Niels Lillevang Hansen peger også på, at de politiske ændringer omkring 10. klasse har været med til at sætte gang i overvejelserne. Men først og fremmest handler det om elevernes behov.

"Det handler om hånd og ånd, og det giver rigtig meget mening for vores elever at arbejde med hænderne. Vores elever trives med praktiske projekter," forklarer Niels Lillevang Hansen.

I dag er der elever på efterskolens håndværkshold, som ikke nødvendigvis er klar til at gå direkte videre på en erhvervsuddannelse. En fri fagskole vil kunne fungere som et ekstra trin, hvor eleverne får mulighed for at afprøve deres interesser og kompetencer og blive mere afklarede om, hvad der skal ske bagefter.

"Der er ikke så mange af vores elever, der er klar til en erhvervsuddannelse direkte herfra. Nogle bliver det med FGU, men med en fri fagskoleafdeling har vi mulighed for at bygge bro mellem folkeskole og FGU eller EUD," siger Niels Lillevang Hansen.

Det handler samtidig om at få øje på de kompetencer, der ikke altid kan ses i et klasselokale. Niels Lillevang Hansen fortæller om elever fra skolens håndværkshold, der har haft svært ved traditionel matematik, men som pludselig præsterer på et helt andet niveau, når matematikken bliver koblet til en konkret opgave.

"Vi oplever elever fra vores håndværkshold, der nærmest ikke kan regne, pludselig stå med et 12-tal i afgangseksamen, fordi deres opgave bliver praktisk og giver mening. Hvor mange loftsplader skal vi bruge?" fortæller han.

Ikke en omvej

På Karise Efterskole ser man derfor ikke den praktiske vej som et alternativ for de unge, der ikke kan klare den boglige. Den skal være et reelt tilbud til unge, der lærer bedst på en anden måde.

"Det handler om at lave en federe skole for de af vores elever, der har brug for mere håndværk," siger Niels Lillevang Hansen.

Ambitionen er på sigt at skabe en samlet skole med omkring 60 efterskoleelever og 30 elever på den fri fagskole. De to grupper skal dele hverdagen, fællesskabet og fritiden, mens undervisningen kan gå i forskellige retninger.

"Den store succes vil jo være 90 unge mennesker, der bor og trives under samme tag og oplever et meningsfyldt tilbud," siger Niels Lillevang Hansen.

Men inden den nye afdeling bliver en realitet, handler det også om at få både unge og forældre til at se mulighederne i en anden vej end den traditionelle.

"De fleste tager den slagne vej over gymnasiet og videre derfra. For vores elever er der en anden vej. Man skal ikke gå i panik, fordi ens børn ikke får gode karakterer," understreger Niels Lillevang Hansen.

Hvad siger eleverne?

Thomas, 17 år, 10. klasse

Hvad er det bedste ved at gå på efterskole?
For Thomas er det fællesskabet, der fylder mest. Han har blandt andet startet en gruppe, hvor andre elever kan gå ture sammen.

"Mine venner siger, at jeg er ankeret i gruppen. Det plejer jeg aldrig at være," fortæller Thomas.

Thomas ved endnu ikke, hvad han skal bagefter, og det har han det egentlig fint med.

"Jeg tager det bare, som det kommer," siger han.

Hvilket råd vil du give andre unge med særlige behov?
Hans vigtigste råd til andre unge er enkelt:

"Prøv det. Det kan ændre meningen med livet. Jeg har ændret mig meget her," siger Thomas.

Isabella, 16 år, 9. klasse

Hvad er det bedste ved at gå på efterskole?
"At få en helt masse gode venner," svarer Isabella. Hun fortæller, at fællesskabet også har lært hende noget om sig selv.

"Jeg har lært at være mig selv. Jeg har lært, at jeg godt kan få venner ved at være mig selv. Jeg har oplevet at have venner, der fortæller mig, at jeg godt kan. At jeg skal tro på mig selv."

Isabella drømmer om enten at blive mekaniker eller skuespiller. Interessen for mekanikerfaget har hun haft siden barndommen, mens skuespillerdrømmen er opstået på efterskolen. Netop den praktiske del af en kommende fri fagskole kunne derfor være en mulig vej til at undersøge den ene af hendes drømme nærmere.

Hvilket råd vil du give andre unge med særlige behov?
"Man skal gøre det, fordi mange render rundt og siger, at man ikke kan få venner. På en efterskole går det helt af sig selv," siger Isabella.

Når man lærer bedst ved

En Fri Fagskole er hverken helt en efterskole, en højskole eller en erhvervsskole. Det er en praktisk og erhvervsrettet kostskole, hvor unge får mulighed for at finde ud af, hvad de kan, hvad de interesserer sig for – og hvilken vej der kan være deres vej videre i livet.

Enkelte Frie Fagskoler er særligt målrettet unge med særlige læringsforudsætninger.

Rødding
Fri Fag- og Efterskole

Kombinationsskolen med **Efterskole og Fagskole** for elever med særlige læringsforudsætninger.

Tilrettelæg selv dit forløb på RFFE.

Fagskole – STU
Fokus på uddannelse og job, med branchefagene:
• Game Design & Multimedie
• Gastronomi & Event
• Design & Kreativitet

Efterskole
Du har stor indflydelse på dit skema.

Du skal vælge **6 periodefag***, og du kan bl.a. vælge mellem E-sport, Sport & sundhed, Det vilde køkken, Kreativ & design, Beauty & styling, Rollespil og meget andet.

***Periodefag** - har en varighed af ca. 6-7 uger.*

mail@fagogefterskole.dk
Tlf. 7484 2500
www.rødding.dk

at gøre noget

For nogle unge er spørgsmålet efter grundskolen ikke først og fremmest: Hvilken uddannelse skal jeg vælge?

Det er snarere: Hvad er jeg egentlig god til? Hvor kan jeg høre til? Og kan der også være en plads til mig på en arbejdsplads en dag?

For dem kan en Fri Fagskole være værd at kende.

Frie Fagskoler er en særlig dansk kostskoleform med rødder i de gamle husholdnings- og håndarbejdsskoler. De minder på nogle måder om efterskolerne. Man bor på skolen, spiser sammen, har fritid sammen og bliver en del af et forpligtende fællesskab.

Men der er en vigtig forskel. På en Fri Fagskole skal mindst en tredjedel af undervisningen være praktisk og erhvervsrettet.

Det betyder, at værkstedet, køkkenet eller andre praktiske læringsmiljøer ikke bare er et afbræk fra den almindelige boglige undervisning.

Det praktiske arbejde er en del af selve undervisningen.

At lære mens man gør noget

På de Frie Fagskoler findes linjer inden for blandt andet mad og gastronomi, håndværk, design, teknik, IT, natur, krea og forskellige servicefag.

Fælles for dem er tanken om, at læring kan begynde med noget konkret.

Man laver mad. Bygger noget. Reparerer noget. Designer noget. Arbejder sammen om en opgave. Og undervejs opdager man, at opgaven også kræver, at man kan måle, læse, regne, planlægge, samarbejde og holde fast, når noget ikke lykkes første gang.

For nogle unge kan det være en helt anden oplevelse af at gå i skole.

Hvis man gennem mange år først og fremmest har fået øje på det, man havde svært ved, kan det gøre en stor forskel pludselig at stå med noget i hænderne, som faktisk lykkes.

Fra "hvad kan jeg ikke?" til "hvad kan jeg?"

De fleste Frie Fagskoler er almene skoler. Men enkelte skoler er særligt indrettet til unge med særlige læringsforudsætninger og andre skoler har mulighed for at give støtte til unge, der har brug for det.

På de specialiserede skoler bliver den praktiske tilgang kombineret med rammer, pædagogik og støtte, der tager højde for, at eleverne lærer og udvikler sig forskelligt.

Det gør skoleformen interessant for unge, som måske har haft en vanskelig skolegang, men som har ressourcer og interesser, der kommer tydeligere frem, når læringen bliver konkret og praksisnær.

Her kan spørgsmålet om fremtiden begynde et andet sted.

Ikke nødvendigvis med: Hvilken uddannelse kan du gennemføre?

Men med: Hvad interesserer dig? Hvilke opgaver trives du med? Hvad kan du blive dygtigere til? Og hvilke rammer skal der være omkring dig, for at du kan lykkes?

Det kan åbne for nye forestillinger om både uddannelse, arbejde og voksenliv.

Kostskolen er også et øvelsesrum

En Fri Fagskole handler ikke kun om fag.

Når man bor på skolen, bliver hele opholdet en del af det at lære. Man skal op om morgenen, møde til tiden, spise sammen med andre, holde styr på sine ting, tage del i fællesskabet og finde ud af både at være sammen med andre og trække sig tilbage.

For unge med særlige læringsforudsætninger kan det være mindst lige så vigtigt som det, der foregår i værkstedet.

Kostskolelivet kan blive et øvelsesrum for voksenlivet. Her kan man prøve kræfter med større selvstændighed uden at skulle klare alting alene.

Man kan få erfaringer med noget, der for nogle har været vanskeligt tidligere: at høre til i et fællesskab.

Når man ikke behøver begynde helt forfra

På nogle skoler findes både efterskole og Fri Fagskole. Det kan give en særlig mulighed for unge, som har brug for længere tid til at finde fodfæste og blive klar til næste skridt.

Et godt efterskoleophold kan betyde meget. Man har måske fundet venner, lært de voksne at kende og opdaget, at skole faktisk kan være et sted, hvor man trives og lykkes.

Men når efterskoleåret slutter, venter endnu en overgang. Nye mennesker, nye voksne, nye krav og nye rammer.

For nogle unge er det spændende. For andre kan det være en stor udfordring netop på et tidspunkt, hvor man har fået skabt noget, der fungerer.

På en kombinationsskole kan der være mulighed for at fortsætte fra efterskolen til den Frie Fagskole. Den unge kan dermed bygge videre på noget af det kendte, samtidig med at hverdagen får en ny retning med større vægt på praktiske fag, erhvervsafklaring, selvstændighed og livet efter skolen.

Det er ikke den rigtige vej for alle. Nogle unge har netop brug for at komme videre til et nyt miljø. Men for andre kan muligheden for både kontinuitet og udvikling være værdifuld.

Man behøver ikke rive alle rødder op for at tage det næste skridt.

Et sted at finde næste skridt

Et ophold på en Fri Fagskole behøver ikke have ét bestemt slutmål.

Nogle unge bruger opholdet som 10. skoleår. Andre har brug for et overgangsår, et modningsår, hvor de kan blive mere afklarede om uddannelse eller arbejde. Og på nogle af de Frie Fagskoler findes også STU-forløb eller andre særligt tilrettelagte tilbud.

Fælles er, at skoleformen har et tydeligt blik og fokus på livet efter skolen.

Det praktiske arbejde handler derfor ikke bare om at lave noget spændende

her og nu. Det kan også bruges til at opdage, hvad man har lyst til at arbejde videre med, hvilke opgaver man trives med, og hvad der skal til for at komme nærmere uddannelse, praktik eller beskæftigelse.

For den unge kan et ophold derfor handle om meget mere end at blive dygtigere til et fag. Det kan også handle om at få øje på sig selv på en ny måde.

Måske som én, der kan noget, andre har brug for. Som én, der kan bidrage til et fællesskab. Og som én, der har muligheder for at tage næste skridt.

For nogle unge bliver det måske den vigtigste opdagelse:

At fremtiden ikke behøver begynde med alt det, man ikke kan.

Den kan begynde med noget, man faktisk kan få til at lykkes.

Maritim STU

- med mulighed for egen lejlighed

Tag din STU på Skoleskibet Hjalm og bliv en del af skibets besætning.

Her lærer du gennem praktiske opgaver og håndværk i en hverdag med tydelige rammer, nærvær og fællesskab.

Som en del af din STU kan du bo i egen lejlighed med støtte i "Det Blå Ungehus" i Holbæk. Her bor du tæt på andre unge og bliver en del af et hyggeligt fællesskab.

Læs mere

Kontakt:
Charlotte Bruno-Johansen
charlotte@schouholm.dk
telefon 40 30 05 50

Schouholm
Når næstbedst er bedst

Åmosevej 1, 4450 Jyderup, www schouholm.dk

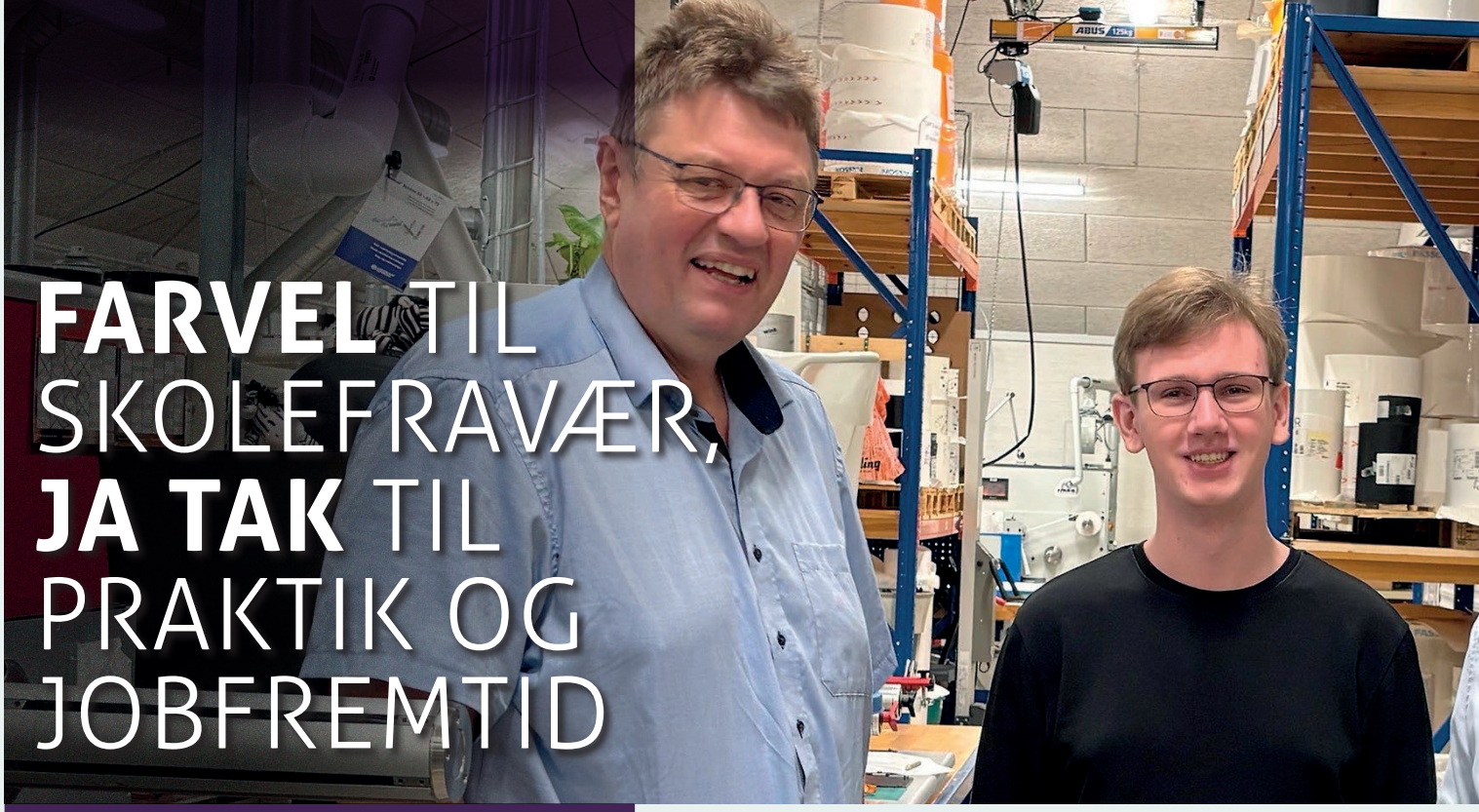

FARVEL TIL SKOLEFRAVÆR, **JA TAK** TIL PRAKTIK OG JOBFREMTID

En STU i autismespecialiserede rammer samt en praktikplads hos virksomheden Norris Print-Tech har givet et rygstød til 20-årige William, der har autisme.

For et par år siden mødte han ind 2 timer, 2 gange om ugen hos Special Minds Aalborg. I dag hedder fremmødet 16 timer fordelt på fire dage om ugen.

20-årige William har på få år oplevet en forvandling. Selv siger han:

”Hos Special Minds har jeg kunnet tage et skridt ad gangen, hvilket har betydet, at mit selvværd og overskud er steget mere og mere. Dernæst er ambitionerne kommet. Jeg er glad for der, hvor jeg er i dag.”

Hverdagen slås i stykker

William er en af de unge, som har kæmpet med ufrivilligt skolefravær. Det begyndte i 4. klasse.

”Jeg fik det virkelig skidt med slem angst og skolevægring. Min hverdag gik helt i stykker, og jeg havde angstanfald flere gange om dagen,” fortæller William, der som 11-årig blev indlagt i psykiatrien, hvor han blev diagnosticeret med autisme og generaliseret angst og sidenhen ADD.

Afmontering af pres

I november 2022 fik han en plads hos Special Minds Aalborg, der tilbyder STU samt uddannelses- og beskæftigelsesrettede forløb for unge og voksne med autisme og lignende neurodivergente profiler. Michael Borre havde som fast kontaktperson en plan.

”Vi gjorde meget ud af at møde William uden nogen forventninger om, at nu skulle han have så og så mange timers dansk og engelsk. Opgaven var en anden. Det drejede sig om at få William stabiliseret og fjernet presset,” siger Michael Borre.

Med på udviklingsrejsen

Tilgangen har fungerer for William. Han blev klar til et praktikforløb hos lokale Norris Print-Tech A/S, der arbejder med produkter og løsninger inden for blandt andet datafangst, scannere, håndterminaler, labelprintere og etiketløsninger.

Her har den unge nordjyde stået for at lave en side på virksomhedens intranet med oversigt over de redskaber, som er nødvendige for produktionen.

”Vi har været virkelig heldige at få William, som har været fuldstændig ligetil at arbejde sammen med. Det har været et godt match,” siger Lars Boje Jensen, specialist, Norris Print-Tech. Han tilføjer:

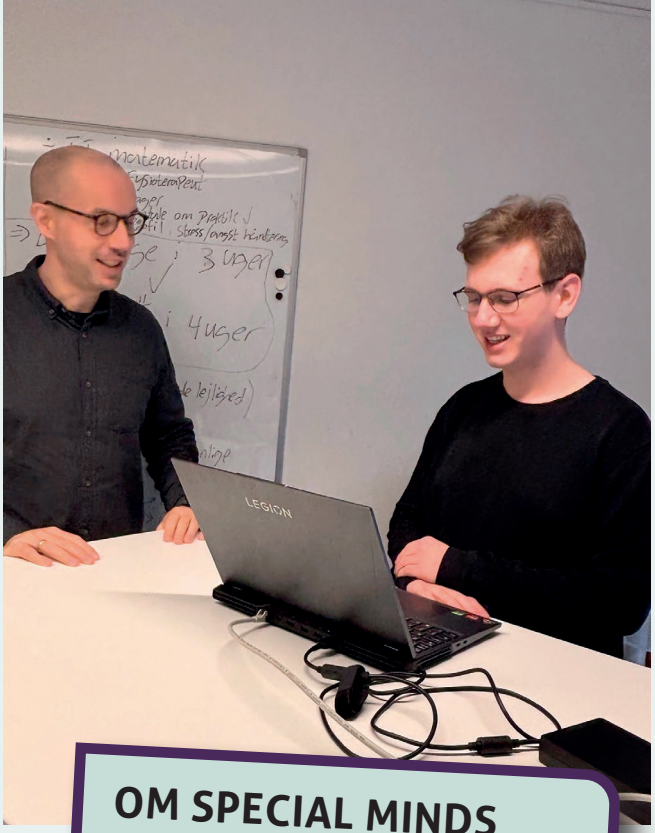

OM SPECIAL MINDS

Special Minds tilbyder STU samt uddannelses- og beskæftigelsesrettede forløb for unge og voksne med autisme og lignende neurodivergente profiler. Special Minds holder til i Silkeborg, Aalborg, Aarhus og Kolding.

”William er dygtig til at sætte sig ind i tingene og fokusere, og som virksomhed får vi virkelig noget ud af ham. Samtidig er vi glade for at være en del af Williams udviklingsrejse. ” Det samme er William.

”Jeg nyder både min STU og at være i praktik et sted, hvor jeg bidrager med noget, som andre får konkret udbytte af. Det giver mig endnu mere tro på mig selv.”

Oplev højskolelivet

Hvad er højskole?

- Fællesskab, venskaber, ungdomsliv og oplevelser
- Selvstændighed og personlig udvikling
- Faglig fordybelse i dine yndlingsfag
- Tag din STU eller bliv klar til STU

25-års jubilæumsfest den 22. maj 2027

Få ledige pladser
Kontakt os og hør om dine muligheder, hvis du er interesseret

Personlig udvikling i trygge rammer på en højskole for alle - også mennesker med udviklingshandicap

www.djfh.dk

Djurslands Folkehøjskole

MØD SPECIALEFTER-SKOLERNE PÅ MESSEN

Du kan møde repræsentanter fra **Specialefterskolerne** på **messen,** når de holder gratis oplæg **torsdag den 17.9. kl. 9.30.**

Tre unge, tre drømme – og hver sin vej videre

For Josephine, Magnus og Gustav har tiden på Waldemarsbo Efterskole betydet nye venskaber, større selvstændighed og mere tro på egne muligheder. Nu står de tre 17-årige forskellige steder på vej mod fremtiden: Josephine tager endnu et år på efterskolen, Magnus fortsætter på HF, mens Gustav allerede har læreplads som anlægsgartner. *// Af Christina Qvistgaard*

Når specialefterskolerne på Sjælland og Falster holder oplæg på Specialkompassets store uddannelsesmesse til september, er et af budskaberne, at der er en vej for alle. Det behøver bare ikke være den samme vej.

Det bliver meget konkret, når man møder Josephine, Magnus og Gustav på Waldemarsbo Efterskole. De er alle 17 år, men deres drømme og planer for fremtiden ser vidt forskellige ud.

Josephine drømmer om at blive smed og har valgt endnu et år på efterskolen. Magnus skal videre på en ASF-linje på HF og håber på en fremtid som naturvejleder. Gustav drømmer om at blive anlægsgartner – og har allerede sikret sig en læreplads.

Fælles for de tre er til gengæld, at efterskoleopholdet har givet dem mere end det faglige. De fortæller om venskaber, rummelighed, praktiske færdigheder og om at lære at tro mere på sig selv.

Specialkompasset har spurgt de tre elever om livet på efterskolen, fællesskabet, fremtidsdrømmene – og hvad de ville sige til andre unge, der overvejer at tage samme vej.

Stu Højagergaard

– *Plads til dig og dine drømme*

Lærer du bedst gennem hænderne, og kan du lide praktisk arbejde, hvor der er højt til loftet og masser af plads og godt humør? Så tag din stu på Højagergaard.

Vi bor på en landbrugsejendom i Slangerup og har 8 værksteder med egen produktion. Her kan du blive dygtig til et håndværk og finde ud af, hvilket job eller uddannelse der skal være din vej i livet. Du kan også komme i praktik i virksomheder.

Det praktiske arbejde kan du kombinere med skolefag og fag, der hjælper dig til at udvikle dig personligt og socialt.

Vi har også fag, hvor du kan dyrke dine særlige interesser sammen med andre, fx:

- Japansk
- Rollespil
- Dyr

Og så dyrker vi fællesskabet, tager på studietur, bruger naturen og lokalmiljøet og laver mange sjove ting på Højagergaard.

Vores værksteder:
- Gartneri
- Snedkeri
- Landbrug & dyr
- Maskinværksted
- Montage & pakkeri
- Kreativt værksted
- Køkken & kantine
- Genbrugsbutik

Mød os på stand 25

Læs mere på: akucenterhojagergaard.frederikssund.dk/STU – og kontakt forstander Karsten Bendix for at aftale et besøg på tlf. 2637 4956 eller mail: kbend@frederikssund.dk

AKU

Josephine 17 år, bliver på efterskolen et år mere:

1. Hvad er det bedste ved at gå på efterskole?
Jeg har fået mange nye venner. Det har været lidt svært før. Men nu har jeg flere grupper. Det er dejligt og også lidt svært at holde styr på.

2. Hvordan oplever du fællesskabet på skolen?
Det er rigtigt godt. Vi spiller brætspil eller sidder sammen i hængekøjer og taler om alting. Jeg har en værelseskammeret, men det er forskelligt.

3. Hvad har du lært om dig selv, siden du startede?
Jeg er blevet mere åben og snakker med flere. Der er også sket noget fagligt. Jeg er blevet bedre til at læse, fordi de hjælper så meget, som de gør.

4. Er der noget her, som har gjort det lettere for dig at trives eller lære?
At lærerne hjælper så meget, de overhovedet kan. Man har et trygt fællesskab med de voksne.

5. Hvad ville du gerne have vidst, før du startede på efterskolen?
Hvor mange mennesker, jeg ville komme til at snakke med. Jeg ville nok også have lært alle de praktiske ting.

6. Hvad drømmer du om at lave efter efterskolen?
Jeg vil gerne være smed. Jeg kan godt lide at arbejde med mine hænder. Og så har jeg smede i familien.

7. Hvilke erfaringer herfra tror du vil hjælpe dig videre?
Jeg bliver klar til, at der kan ske mange forskellige ting.

8. Hvilket råd ville du give til andre unge, som overvejer et efterskoleophold?
Man skal bare være sig selv.

Magnus, 17 år, skal på HF på KVUC

1. Hvad er det bedste ved at gå på efterskole?
Det er helt klart fællesskabet både med venner og lærere. De giver mig en positiv energi og kan få mig igennem en masse ting. Jeg kan hygge med andre end dem, jeg normalt ville hænge ud med. Det er noget nyt for mig.

2. Hvordan oplever du fællesskabet på skolen?
Man kan lave en masse ting og have noget til fælles med andre. Der er en stor rummelighed og man bliver også selv mere rummelig. Der er også plads til at trække sig en gang imellem, hvis man har brug for det.

3. Hvad har du lært om dig selv, siden du startede?
Man skal ikke holde sig tilbage. Det er ikke farligt. Jeg er meget anderledes nu end jeg var for to år siden. Og så har jeg lært en masse både fagligt og praktisk. Alt, hvad man skal kunne, senere i livet. Jeg kan klare mig selv.

4. Er der noget her, som har gjort det lettere for dig at trives eller lære?

ØSTAGERGÅRD

STU

MODNINGSFORLØB - PRAKTIK
BESKÆFTIGELSE - BOTILBUD

post@oestagergaard.dk - Tlf.: 57 52 88 14

MARJATTAS STU

En treårig uddannelse med fokus på musiske, kunstneriske og håndværksmæssige færdigheder. Socialt samvær i et stort ungdomsmiljø, mange årstidfester og udflugter.

På Marjattas STU kommer vi hinanden ved, vi lægger vægt på at hver elev bliver set, hørt og forstået.

Marjatta

Strandvejen 15 · 4733 Tappernøje
Tlf. 5596 5119 · marjatta@marjatta.dk
marjatta.dk

Jeg er en del af 10x, hvor man i stedet for det faglige lærer forskellige ting, man skal bruge som voksen. Lave budget, købe et hus, starte familie. Det vil jeg helt sikkert tage med mig. Man lærer at blive voksen.

5. Hvad ville du gerne have vidst, før du startede på efterskolen?
Jeg fik fortalt rigtigt meget af mine forældre, men jeg ville gerne have vidst, at det slet ikke er så hårdt, det med at flytte hjemmefra.

6. Hvad drømmer du om at lave efter efterskolen?
Jeg skal på HF i København på en ASF-linje. Jeg drømmer om at blive naturvejleder. Jeg har altid været glad for naturen, planter og biodiversitet og har altid været meget ude med min far.

7. Hvilke erfaringer herfra tror du vil hjælpe dig videre?
Det med, at jeg kan tale med alle. Og så selvfølgelig alt, hvad jeg har lært.

8. Hvilket råd ville du give til andre unge, som overvejer et efterskoleophold?
Gør det. Det kommer til at være det hele værd. Selv hvis man ikke klarer sig godt fagligt, er der altid vennerne. Det er nærmest garanteret, at man får venner. Og så får man nogle virkelig vigtige erfaringer.

Gustav, 17 år, skal i lære som gartner

1. Hvad er det bedste ved at gå på efterskole?
Det er fællesskabet. Vi er alle på samme alder. Det var godt for mig at komme lidt væk. Jeg havde det lidt svært med mine venner derhjemme. De var begyndt at ryge og drikke. Jeg var også den eneste, der var ordblind, men her har alle udfordringer på den ene eller anden måde. Man er blevet mere åben. Når en åbner op, åbner alle op.

2. Hvordan oplever du fællesskabet på skolen?
Man bliver en del af en vennegruppe. Skolen er ikke så stor, så man kender alle og kommer til at tale med alle. Jeg kommer helt sikkert til at holde fast i mine venskaber.

3. Hvad har du lært om dig selv, siden du startede?
Jeg har lært, at jeg skal springe ud i det. Hvis du har en ide eller en drøm – bare gør det. Sig hvad du har på hjerte.

4. Er der noget her, som har gjort det lettere for dig at trives eller lære?
Jeg har fået mere tro på mig selv og har fået mere styr på min ordblindhed. Jeg har lært at læse og så har jeg lært, at der er nogle, der har det sværere end mig.

5. Hvad ville du gerne have vidst, før du startede på efterskolen?
Ikke rigtigt noget. Jeg vidste rimeligt godt, hvad jeg gik ind til.

6. Hvad drømmer du om at lave efter efterskolen?
Jeg vil gerne være anlægsgartner og jeg har fået læreplads og skal i gang med uddannelsen. Jeg har også været i praktik. Man sidder ikke bare på en stol. Man er udenfor – og så er det det fedeste, at man kan få ting til at se godt ud.

7. Hvilke erfaringer herfra tror du vil hjælpe dig videre?
Jeg har lært at tale med folk og få venner.

8. Hvilket råd ville du give til andre unge, som overvejer et efterskoleophold?
Man skal gøre det. Det er nogle af de bedste år i dit liv. De bedste man kan få. Du vil huske det resten af livet.

// Af Peter Christensen

Hvem gider trække en gulerod op af

Gødvad Efterskole er grundlagt i 1981 og er en landets ældste specialefterskoler. Den er også sin egen verden af undervisning, aktiviteter og livsudfoldelse for elever og medarbejdere.

I den nordøstlige del af Silkeborg, i bunden af Stavangervej, ligger Gødvad Efterskole og præsenterer sig så flot på denne dags fine vejr med træernes grønne farver, og åbenbarer langsomt et mikrokosmos af elever i sving med dagens undervisning.

Mens jeg taler i gården med forstander Jacob Thorning og eleverne Nanna og Felix, slæber fem elever i fællesskab afsted med en lang metalstang, en anden pusler om en traktor og andre er ved at få gang i lidt ild ved værkstedet.

Gødvad Efterskole er en praktisk, musisk og prøvefri efterskole. Selvom det er en specialefterskole, så er efterskolelivet her som på alle andre efterskoler. Gødvad har sin egen verden af linjer, hvor al undervisning kredser om de praktiske opgaver, der er forbundet med linjerne, som omfatter Landbrug og gartneri, Køkken og sundhed, Idræt og friluftsliv, Musik og teater og Håndværk, kunst og design. Undervisningslokalerne er således hos fårene i folden og hos kvæg og grise, det er i køkkenet, på sportsbanerne, i musikstudiet og teaterlokalet, i keramikværkstedet og i tømrer- og smedeværkstedet.

Hvad skal det bruges til

Jamen, hva' ska'et bruges te', sagde min gamle nabo altid. Og det lød sjovt, men det var ikke det rene pjat. Udtalelsen gav måske endnu mere mening, end han selv havde tænkt over.

"Al undervisning her på Gødvad tager afsæt i de praktiske opgaver", fortæller Jacob Thorning om skolens pædagogiske tænkning og tilgang til undervisning og elevernes læring.

"Og det gælder både undervisning i de fag, de enkelte linjer indeholder, og de obligatoriske skolefag, som er indlejret i undervisningen på linjerne. Det handler om at kunne se, hvad undervisningen skal bruges til, om at kunne se en mening. Det motiverer eleverne, og det styrker deres lyst til at lære".

Op på den måde er vi for et kort øjeblik vendt tilbage ved overskriften Hvem gider trække en gulerod op af jorden, hvis ingen skal spise den, en linje som er venligt udlånt af underviser Ole Styrbæk på linjen Landbrug og gartneri.

Nanna og Felix

Nanna Madsen, 17 år, og Felix Fleng, 16, er de to elever, der viser mig rundt på skolen og fortæller, hvordan det er at være elev på Gødvad Efterskole. Deres oplevelse af undervisningen på Gødvad ligger helt i forlængelse af Jacob Thornings forklaring.

"Vi har mere lyst til undervisningen her, fordi vi får tingene mellem hænderne, og det er nemmere for os at lære, når vi kan se og mærke, hvad det er, og vi ved hvad det skal bruges til", siger Felix. Nanna har ADHD og fortæller, at hun altid har haft svært ved at koncentrere sig.

"Jeg tænker bare så meget, og jeg falder hurtigt i staver. Undervisningen og lektierne blev bare helt uoverskuelige for mig. Det er helt anderledes her", fortæller hun.

"Vi opdager næsten ikke undervisningen, fordi den er der hele tiden, når vi skal læse opskrifter eller regne mængder ud, eller hvad der nu bliver arbejdet med på linjen".

Her er vi ligestillet

Nanna går på linjen Landbrug og gartneri. Felix på Køkken og sundhed. De er begge meget glade for at gå på Gødvad.

"Jeg startede på Gødvad, fordi jeg havde en veninde der gik her, jeg kommer

jorden, hvis ingen skal spise den?

fra Grindsted, og så kunne jeg være sammen med hende. Nu har jeg taget et år mere med mine nye venner, som jeg har fået her på skolen", fortsætter Nanna.

"Jeg fik det anbefalet af en vejleder. En musiklærer fra min gamle folkeskole er lærer her, og jeg er rigtig glad for, at være på Gødvad. Det var svært på min folkeskole, hvor jeg oplevede at blive holdt uden for, fordi jeg er ordblind", siger Felix, "når der var gruppearbejde blev jeg hele tiden valgt fra".

På Gødvad trives de to elever til gengæld, hvilket man ikke er i tvivl om, når man har kigget dem i øjnene og hørt dem fortælle om skolen.

"Her er vi mere frie. Det er lidt sin egen verden her på skolen. Vi lærer hurtigt hinanden at kende. Hvor det var svært at få venner på den gamle skole, er det nemt her. Vi er ligestillet, vi har alle vores særheder, hvad enten det er læsning, ADHD eller autisme eller alt muligt andet".

Fællesskab og fritid

Nanna og Felix viser mig videre rundt. De godt 100 elever bor 2, 3 eller 4-mandsværelser, dem er der kun få af, i de seks elevhuse. Husene har alle navne plukket fra den nordiske mytologi. Nanna bor i skolens ældste hus Asgård, mens Felix huserer i det nyeste med navnet Odin.

"Asgård er bare et fedt hus. Det har så meget sjæl", siger Felix, da vi går rundt derinde. Dermed ikke sagt, at han er utilfreds med Odin. Slet ikke.

Eleverne har undervisning på linjerne indtil frokost. Derefter har de valgfag om eftermiddagen.

"Valgfagene kan være alt fra skolefag til alle mulige tænkelige aktiviteter. Vi har en fantastisk natur rundt om skolen, og den bruger vi selvfølgelig også", fortæller de. "Lærerne arrangerer ofte bål, hyggeaktiviteter og samvær om aftenen. Tirsdag har vi besøgsaften, hvor vi besøger hinanden på tværs af husene".

Eleverne holder selv orden i deres huse og holder bad og toilet rene. Ganske som var det deres egen lille lejlighed.

Fortællingens betydning

En del af fortællingen om Gødvad Efterskole er det store antal af aktiviteter i kalenderen: Høstmarked og Julemarked, Efterskolernes Dag, Specialefterskolernes Dag, studieture og stævner, årets store teaterforestilling, koncerter med skolens band, Gallafest og festaften for eleverne.

Jacob Thorning fortæller, at Gødvad Efterskole arbejder med en narrativ pædagogik og dermed elevernes fortælling. Hvad er det for historier, der har skabt eleverne og deres opfattelse af sig selv, og hvordan kan Gødvad Efterskole skabe positiv mening og forståelse hos eleverne gennem deres fælles fortælling, de skaber på skolen.

Hvad med fremtidens fortælling om Nanna og Felix. Har de nogle drømme om, hvad de gerne vil.

"Jeg ved ikke, om jeg er nået helt så langt i mine tanker endnu", siger Nanna, "men jeg kunne måske godt tænke mig at blive tømrer. Eller måske dyrepasser i en zoologisk have".

"Jeg har været i praktik som tømrer, og det, synes jeg, var rigtig spændende. Det tror jeg også godt, jeg kunne tænke mig. Det skal i hvert fald være et håndværk", siger Felix.

Men først skal de under alle omstændigheder have afsluttet et nyt skoleår med fællesskab og meningsfulde aktiviteter på Gødvad Efterskole.

Som Ole siger: Hvem gider trække en gulerod op af jorden, hvis ingen skal spise den?

// Af Peter Christensen

Viljen bær

En tur på cykel i 2002 var livsomvæltende for Helena Rosenberg. Hun havde sin 3½ årige søn Alexander med på cyklen. De blev påkørt af en bil og cykelturen endte med at Alexander afgik ved døden, og Helena pådrog sig en inkomplet rygmarvsskade.

Det liv som Helena kendte lå smadret på asfalten. Hun stod med sorgen over tabet af sin søn og skulle leve med et handicap, resten af livet.

”Jeg har på egen krop oplevet, at livet på et splitsekund kan forandre sig for altid. Jeg lever nu med et synligt fysisk handicap, og det har ikke altid været nemt i forhold til at føle sig inkluderet”, fortæller Helena.

Det forfærdelige uheld er også bagtæppet for hendes liv i dag, som iværksætter og erhvervsdrivende.

Et usædvanligt drive

Intet er umuligt for den, der bærer viljen i hjertet. Et menneskes personlighed og vilje sidder ikke i hjertet eller for den sags skyld i benene eller armene. Det holder til i hjernen, nærmere betegnet i pandelappen. Det er her vi selv

Din vej til faglighed, fællesskab og fremtid

Hos AspIN ser vi dig og dine ønsker. Og vi hjælper med at finde din vej til at få dem opfyldt.

Er du ung med autisme, ADHD, ADD eller lignende – og har du lyst til at udvikle dig både fagligt, socialt og personligt?

Så kan AspIN være noget for dig!
Hos os handler det om dig og din vej videre i livet. Vi hjælper dig med at finde dine styrker, opbygge selvtillid og skabe tryghed – samtidig med at du bliver klar til arbejdsmarkedet eller en videre uddannelse.

Du finder os på Boulevarden 48 i Vejle og Banegårdspladsen 1A i Aarhus.

Vil du vide mere?
Kontakt os på info@aspin.dk eller klik ind på AspIN.dk.

AspIN

Hos AspIN får du:

Faglig læring
– AVU (9./10. kl.) eller HF-enkeltfag kombineret med øvelser i koncentration, præsentation og læringsstrategier.

Social og personlig udvikling
– vi træner kommunikation, samarbejde og mestringsstrategier i et trygt fællesskab.

Afklaring og brobygning
– vi hjælper dig med at finde vejen videre til job eller uddannelse.

Sammen laver vi en personlig uddannelsesplan, så du kan vokse som ungt, selvstændigt menneske og finde din vej videre i livet. Du vil opleve en hverdag, hvor fællesskab, relationer, trivsel og selvværd er i fokus.

er os, hvorhen vi end vil...

tegner linjerne for, hvad vi vil med vores liv, og hvor meget begrænsninger skal have lov til at spærre vejen for os.

Hvis der er noget Helena Rosenberg har gemt i sine pandelapper, så er det høj energi, initiativrigdom, og viljen til at byde udfordringerne trods.

”Jeg sidder til dagligt i en aktiv manuel kørestol, som ofte viser sig at være begrænsende i fysiske miljøer”, siger Helena Rosenberg, ”men andres reaktioner på mig i kørestolen har også gjort, at jeg ikke altid føler mig inkluderet og skal finde praktiske løsninger til mine udfordringer, for eksempel el-briks eller hæve/sænkebord”.

Helena oplevede, at hun ikke kunne finde en handicapegnet legeplads, hvor hun kunne være sammen med sine børn, eller et fitnesslokale, hvor hun selv kunne træne i handicapegnede træningsmaskiner.

”Jeg er stødt på både fysiske, psykiske og sociale barrierer, hvor jeg ofte har følt mig ekskluderet fra aktiviteter og socialt liv”.

Rehab Mobility

Udfordringer var trælse at opleve, men de satte ild til Helenas ønske om forandring. Og siden har hun videreuddannet sig, og arbejder nu som fysioterapeut og coach. I oktober 2019 startede hun virksomheden Rehab Mobility, som ligger på Brovej 20 i Viborg.

Her tilbyder Helena Rosenberg specialdesignet intensiv genoptræning til mennesker med udfordringer efter hjerne- eller rygmarvsskade, men det er ikke kun fysisk træning.

”Vi arbejder med det hele menneske, ved at styrke følelsen af, at vi kan hvad vi vil”, fortsætter Helena, ”det vigtigste er, at vi oplever fremgang, får viljen og troen på os selv tilbage og sikrer muligheden for et socialt og aktivt liv igen. Også oplevelsen af at få en kæreste, opleve intimitet og lyst igen”.

Individuel målsætning

Der er specialdesignede træningsmaskiner og robotter i Rehab Mobility, til at træne alle muskelgrupper. Her er både individuel- og holdtræning, el-stimulation og træning af hele kroppen i varmtvandsbassin.

Et boostforløb starter med en individuel samtale hvor forløbet bliver tilrettelagt, så det giver mening for den enkelte. Der er mulighed for behandling, kombineret med 4-5 timers effektiv daglig træning.

”Vi sørger for, at fremskridtene er synlige”, forklarer Helena videre, ”fordi det er vigtigt for os mennesker at opleve meningsfuldhed som giver motivation”.

I skrivende stund er Thomas Pedersen startet på et Boosterforløb, og han har sin servicehund Acer, med sig. Thomas har været konsulent i Parasport Danmark siden 2009 og han mødte Helena på målstregen, tilbage i2015, hvor de begge havde gennemført en halvmarathon.

Det hele menneske

Rehab Mobility lægger vægt på, at det ikke bare er gjort med at træne en krop, som var mennesker blot en forfinet udgave af en maskine.

”Vi lægger vægt på, at man skal føle sig "hjemme". Vores træningslokaler er indrettet sanseligt og anderledes end traditionelle fys-klinikker, for at booste det HELE menneske”, fortæller Helena.

Hun kontaktede Dansk Handicap Forbund, da hun skulle starte samarbejde med Peak 12 Hotel i Viborg. DHF kom med gode ændringsforslag, så værelserne blev mere handicapegnede med gulvlift, elevationsseng og bade/bækkenstol.

"Helsefonden har også givet mig et stort beløb til at indrette en kliniklejlighed med loftlifte og hæve-sænke moduler i køkken og i de to badeværelser, så klienterne kan overnatte og træne ADL - funktionsevne i et hjemligt miljø ved boosterforløb, da de kommer fra hele Danmark".

Sociale aktiviteter

Kliniklejligheden ligger tæt på træningslokalerne, og er som et helt almindeligt hjem med spisekrog, hyggehjørne, soveværelser og et funktionelt køkken. I lejligheden er der også loftlifte i alle rum og 2 handicapegnede badeværelser, så alle - også de pårørende, har mulighed for at overnatte her.

En solbeskinnet altan på denne dejlige augustdag fuldender indtrykket af hjemlig hygge. Og der foregår også hjemlige sysler.

"Vi har en madklub, hvor vi også holder madkurser i lejligheden. Vi har en kok, der underviser os, og vi laver vildt lækker mad", fortæller Helena.

Vi kan, fordi vi vil

Sætningen "Vi kan, fordi vi vil" indrammer præcist Helena Rosenbergs tilgang til livet. Det danner også den mentale ramme for klinikken og er navnet på den forening, som er dannet af klienter og pårørende, der har deres gang i hendes neurorehabiliterings klinik.

"Det er en social idrætsforening, som arbejder med at fremme fællesskab og livskvalitet. De arrangerer sociale idrætsaktiviteter som for eksempel kørestolsdans og løb, samt madklub og udflugter", forklarer Helena.

Foreningen kan kontaktes gennem deres Facebookprofil, hvor man naturligvis også finder Rehab Mobility.

Helenas eget værk

Helena Rosenberg har selvfølgelig fået den økonomiske støtte som ethvert menneske med handicap har ret til i Danmark: indretning af egen bolig og arbejdsplads, hjælpemidler, støtte til uddannelse, handicapindrettet bil, men hun har ikke modtaget særlig hjælp og støtte på sin vej som iværksætter. Det er ønsket om forandring, der har drevet hende fremad.

"Jeg mener ikke, at vi, der lever med et handicap, bliver inddraget nok. For eksempel ved oprettelse af egnede træningscentre for mennesker i kørestol. Derfor har jeg siden min skade

villet bidrage til at gøre noget ved det", fortæller Helena.

"Min vej som iværksætter har været præget af mod, engagement, passion, kæmpe udholdenhed og en enorm vilje. Jeg vil blive ved med at gøre en forskel, så mulighed for neurologisk træning, i fremtiden bliver bedre", slutter hun.

Afslut din stu med et fast job

KLAR TIL START er et erhvervsrettet forløb for dig med autisme eller autismelignende træk, hvor 7 ud af 10 kommer i fast job. Du får:

- Daglig støtte af en specialuddannet vejleder
- Praktisk erfaring fra en privat virksomhed
- Personlig, faglig og social udvikling
- Jobgaranti

KONTAKT

Chef for Klar til Start Gitte Vind
+45 2277 1411
gv@unges.dk

www.klartilstart.dk
– en del af Fonden Unges –

KLAR TIL START

STU
Incita Sydhavn
Center for Autisme Herlev
Center for Autisme Nivå

Find os på Stand 75

CENTER FOR AUTISME

incita

På Stu'ens Dag

- **Får du en dejlig dag sammen med undervisere og tidligere, nuværende og fremtidige stu-elever**
- **Kommer du hjem med konkret ny viden og inspiration**
- **Får du nogle spændende oplevelser sammen med andre**
- **Ser du de fysiske rammer i stu-tilbuddet**
- **Kan du få svar på de spørgsmål, du går rundt med**

Stu'ens Dag
1. oktober 2026
Kl. 14 -18

Tilmelding er ikke nødvendig – du kan bare komme, når det passer dig og dine forældre, venner og bekendte.
Og UU-vejledere er selvfølgelig også velkomne.

Stuforeningen er initiativtager til at afholde Stu'ens Dag – du kan se alle stu-tilbuddene, der er tilmeldt dagen på Consentios hjemmeside: **consentio.nu**

cōnsentiō

VI ER ALTID KUN ÉT KLIK VÆK

like og del
– så ses vi!

Husk at følge Specialkompasset på Facebook og Instagram. Her får du jævnligt opdateringer om messen og gode historier om de fantastiske personligheder, der bebor specialuddannelses-universet.

Der skal fokus på det, der lykkes – og det er lige præcis dét fokus, vi holder på Specialkompasset.

SPECIAL-KOMPASSET

Uddannelsesmesse for unge med særlige behov og deres voksne

Næste udgave
af magasinet
Specialkompasset
udkommer
april 2027